

GORENJSKA

Leto: XIV - ISSN - 1581-615X

Junij 2013 • Številka 4

M SORA

Pogovor z direktorjem
Alešem Dolencem

stran 10 in 11

Za vas beležimo čas

Gorenjski Glas

ZAKLENI CENO ELEKTRIKE

V paketu Zakleni cene! si lahko zagotovite zelo ugodno ceno električne energije:

Višja tarifa: 0,06491 €/kWh

Nižja tarifa: 0,03597 €/kWh

Enotna tarifa: 0,05897 €/kWh

Cene ne vključujejo DDV.

Paket Zakleni cene! je paket z vezavo do konca leta 2015. Akcijska ponudba paketa traja do 30. junija 2013 oziroma do odprodaje zalog.

www.eg-prodaja.si | 080 22 04

Samo za odjemalce Elektra Gorenjska Prodaja!

- > 20 € cenejši telefon ob vezavi na paket **Senior ZATE** ali **M ZATE**
- > brezplačna priključnina za nove naročnike
- > 5 € cenejša elektrika

20 €
popusta
pri ceni
telefona

~~30 €~~
10 €*
Nokia C2-02
na paketu **SENIOR ZATE**

~~90 €~~
70 €*
HTC Desire C
na paketu **M ZATE**

1 €
z opcijo
Mini Plus

Akcijsko ponudbo lahko do 30. 6. 2013 ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo koristijo vsi novi in po pogojih Predčasnega nakupa telefona obstoječi naročniki Si.mobil, ki so hkrati odjemalci Elektra Gorenjska Prodaja, d.o.o. in ki se z nakupom mobilnega telefona na paketu SENIOR ZATE ali M ZATE vežejo za 24 mesecev. Če je cena telefona na posameznem naročniškem paketu enaka ali nižja od popusta v višini 20 €, se telefon zaračuna po ceni 1 €. Boni za elektriko v vrednosti 5 € ne velja za nakup telefona in ne velja ob morebitnem uveljavljanju ugodnosti iz ostalih Si.mobilovih akcij. Boni za elektriko se bo obračunal na naročnikovem računu za električno energijo za naročnikovo gospodinjstvo v roku dveh mesecev od dneva vezave naročnika na enem od prej omenjenih Si.mobilovih naročniških paketov v skladu s Prodajnimi pogoji Elektra Gorenjska Prodaja, d.o.o., dostopnimi na www.eg-prodaja.si. Akcijska ponudba se izključuje od ostalih Si.mobilovih akcij. Popust in/ali boni ni zamenljiv za gotovino ali kakšno drugo stvar. Več informacij, tudi o pogojih posameznega naročniškega paketa, najdete na Si.mobilovih prodajnih mestih, na www.simobil.si ali 040 40 40 40. Si.mobil d.d., Šmartinska c. 134b, 1000 Ljubljana.

simobil.si

Elektro Gorenjska Prodaja zaklepa cene! do leta 2015

Elektro Gorenjska Prodaja v paketu Zakleni cene! ponuja zelo ugodno ceno električne energije z vezavo do konca leta 2015.

V paketu Zakleni cene! Elektro Gorenjska Prodaja ponuja zelo ugodne cene električne energije v Sloveniji z vezavo do konca leta 2015. Gospodinjstva bodo z izbiro paketa Zakleni cene! z vezavo do konca leta 2015 prihranila do 10 odstotkov na računu za električno energijo (odvisno od porabe in načina obračuna).

Ponudba v paketu Zakleni cene! je odjemalcem na voljo do 30. junija 2013 oziroma do odprodaje zaloga, cene paketa brez DDV pa znašajo:

0,06491 EUR/kWh za večjo tarifo,
0,03597 EUR/kWh za manjšo tarifo in
0,05897 EUR/kWh za enotno tarifo.

Razmere na veleprodajnih trgih z električno energijo omogočajo ugoden nakup elektrike za 2014 in 2015. Elektro Gorenjska Prodaja z veseljem že sedaj prenaša pozitivne učinke na svoje odjemalce. V prihodnjem letu načrtuje znižanje cen tudi v drugih paketih.

Elektro Gorenjska Prodaja je edini dobavitelj električne energije, ki svoje odjemalce nagraduje za učinkovitejšo rabo električne energije v paketu Porabim, kar rabim. V paketu Reenergija spodbuja rabo obnovljivih virov s kakovostno ponudbo toplotnih črpalk, kot novost pa ta mesec predstavlja tudi ponudbo električnih koles in solarnih kompletov.

Podarimo 5 let GA garancije in bon za brezplačno elektriko

Potrnilo za bon prejmete ob nakupu gospodinjskega aparata v GA trgovini. Bon za brezplačno elektriko lahko koristijo odjemalci Elektro Gorenjska Prodaja v skladu s Prodajnimi pogoji podjetja.

Pralni stroj
CANDY EVO1273D3

- Zmogljivost pranja 7 kg
- Ožemanje 1200 vrt/min
- Energijski razred: A+++

redna cena: ~~580,00~~

399,99*

Sušilni stroj s toplotno črpalko
Electrolux EDH3386PDW

- Nežno sušenje s toplotno črpalko
- Zmogljivost sušenja 8 kg
- Energijski razred: A (A-40%)

redna cena: ~~969,90~~

669,90*

Hladilnik
Electrolux EN4000AOW

- Energijski razred: A+ (A-20%)
- Prostornina hladilnika 285l
- Prostornina zamrzovalnika 90l
- 3 predali za zamrzovanje

redna cena: ~~679,90*~~

439,99

30€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po redni ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinskih GA.

15€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po GA klubski ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinskih GA.

** Ocene prihranka so narejene na podlagi podatkov Inštituta Jožef Štefan o povprečni starosti aparata in o povprečni porabi električne energije ter energetske nalepke. Več informacij na www.porabimkarabim.si.

GA gospodinjski aparati, d.d.
Telefon: 080 73 36, E-pošta: ga@ga.si
Internet: www.gospodinjski-aparati.si

* Ugodnosti veljajo za izdelke z oglasa in veljajo za odjemalce Elektro Gorenjska Prodaja ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo. Ponudba velja od 20. 5. in do 16. 6. 2013 oz. do odprodaje zaloga.

Domača vas

Visok jubilej – 120–letnica gasilstva v Mojstrani je priložnost za pogled v zanimivo krajevno zgodovino.

Mihael Kersnik

Dovžani in Mojstrančani so že leta 1889 ustanovili skupno gasilsko društvo, tedanjo požarno brambo, vendar so v Mojstrani nato leta 1893 ustanovili svoje gasilsko društvo. Obe sta imeli enotno geslo: »Vse za gasilce«. Društvi sta sodelovanje ohranili pri gašenju, slovesnostih in veselicah, pogrebihi gasilcev in pri maši vsako leto 4. maja na dan sv. Florjana, opustili pa so parado od farne dovške cerkve čez savski most do mojstranske cerkve. Prostovoljno gasilsko društvo Mojstrana deluje na območju Mojstrane in Zgornje Radovne, na območju Dovjega in Belce pa PGD Dovje. Gradivo o zgodovini krajev v Krajevni skupnosti Dovje – Mojstrana kaže na veliko pestrost pokrajine, na raznovrsten način dela in ustvarjanja ljudi. Zanimiva so domača krajinska oziroma ledinska in osebna imena ter razlage njihovega izvora, domači izrazi za predmete in opravila. Bogato ustno izročilo so v pisni obliki ohranili Mirko Kuncič v treh knjigah o Triglavskih pravljicah, Miha Ancelj-Tilešev v obsežni, neobjavljeni Kroniki, v zadnjem času pa domačin Franci Voga v več knjigah.

Loško gospostvo

Freisinška škofija je dobila več posestev na slovenskem ozemlju, najbolj obsežno je leta 973 dobila na območju Škofje Loke ter Poljanske in Selške doline, kasneje še posestva na Dolenjskem, južno od Mirne in čez Krko proti Gorjancem. Prvi del dovške posesti ji je leta 1033 podelil nemški cesar Konrad II., drugega grof Adalberon med leti 1029 do 1045, povezana je bila v enotno dovško županijo, ki je bila upravno priključena oddaljenemu loškemu gospostvu.

Posest je obsegala predel od potoka Belca na zahodu, po vrhovih Karavank do potoka Dobršnik na vzhodu, pri Hrušici, preko Save Dolinke na Mežaklo, na vrh Jerebikovca, v dolino mimo Zgornje Radovne na Srednjo goro, Rjavino, Kredarico, Triglav, Luknjo, Križ, Kukovo špico, Vrtaški vrh, preko Save Dolinke na Belco in po potoku Belca, tako da je vključevalo celotni dolini Kota in Vrat. To ozemlje je bilo omejeno z belopeškimi oziroma briksenškimi gospostvom na zahodu in blejskim na vzhodu.

Dovška posest

Noticia bonorum de Lonka okrog leta 1160 omenja Dovje s slovenskim prebivalstvom in le 4 hube. Dr. Pavle Blaznik je raziskoval freisinške posesti v župi Dovje in je vse bistveno objavil v razpravi iz leta 1955. Njegova pisna pojasnila navajajo, da so letnice 920 in 980, ki jih zasledimo pri zapisih Josipa Lavtižarja in Jakoba Aljaža v zvezi s freisinško posestjo na Dovjem, brez vsake podlage.

V gradivu Inštituta za občo in narodno zgodovino SAZU iz leta 1975 je zapisano, da se v listinah Dovje prvič omenja leta 1029 kot loco Lenginvelt dico, nato kot Lenginvelt okoli leta 1065 in Lengenvelt leta 1160 ter Lengenvelt leta 1274. To gradivo potrjuje ugotovitve dr. Pavla Blaznika, da je šlo za drugi del daritve dovškega ozemlja v letih od 1029 do 1045.

Dovje je postala samostojna županija oziroma občina leta 1286. Po podatkih v urbarjih je potekala kolonizacija tega ozemlja od daritve naprej, do leta 1291 je bilo na Dovjem 28 hub. Enako število hub je v urbarju iz leta 1318. Škof Enrico Freisinški je leta 1253 poslal na to območje kmete iz okolice Innichena v Pustertalu. Po letu 1318 je prišlo na dovških tleh do majhnega gruntarskega prirastka.

V času kolonizacije so prav lahko prišli naseljenci ne samo s Koroškega ali Tirolskega, kjer so bila freisinška posestva, temveč z Dolenjskega, s Klevevškega go-

Dovje in Mojstrana leta 1912 / Vse fotografije so iz foto arhiva Gornjesavskega muzeja Jesenice

Kmečke hiše sredi vasi na Dovjem

spostva med Krko in Mirnom, kar se odraža v dovškem dialektu, ki se razlikuje od dialekta drugih vasi v Zgornjesavski dolini. Znana sta dolenska refleksa sredi gorenjskega dialektičnega ozemlja, široki e in o: tj ei in ou. Še danes so značne besede v pogovoru med domačini: sneih, breih, gneizd, mleik, streiha, keiha, breiza, sveiča, ceista, veitr, želeiz, leis, deiža, leit, leita, z leitmi, medveid, peite, prteipat, deivat, podeivat, skreigat, jeidu, veidu, seiku, nouč, snouč, mouč, bouh, stouh, lepou, grdou. Zelo zanimiva bi bila primerjava izvora in izgovora posameznih besed, ki se ohranjajo v naših krajih in odstopajo od besed sosednjih vasi v Dolini ali knjižnega jezika.

Kmetije – hube

V Mojstrani so bile prve hube oziroma gruntni ustanovljeni šele v letu 1317: Španova, Novakova, Vakatova, Meselova in Pavleševa kmetija. Po zapisanem ustnem izročilu naj bi bila Španova hiša zgrajena že v 10. stoletju, kmetija

je obsegala vse ozemlje kasnejših petih kmetij v Mojstrani. Španova sinova sta postavila Novakovo in Vakatovo hišo, slednjo na današnjem izteku smučišča. Iz Vakatove hiše je nastala Meselova, iz Novakove pa Pavleševa hiša.

Kasneje je prišlo na celotnem ozemlju do povečanja kmečkega prebivalstva, leta 1755 je bilo poleg cerkvene kmetije še 27 hub na Dovjem, pet v Mojstrani, ena na Belci in ena pri Sedučniku, v povprečju so imele po pet oralov zemlje. Skupno je bilo 121 domačij in 926 prebivalcev. Poleg hub je bilo še 72 polhub, osem kajž, 52 gostačev in dva samostojna mlina.

Fužinarji - prazniki

Na dovškem in mojstranskem ozemlju je sredi 14. stoletja prišlo do večjega naselitvenega vala zaradi razvoja fužinarstva. Iz urbarjev 1291 in 1381 je razvidno, da je šlo za štiri praznike. Prazniki so bili naseljeni kot rudarji brez hub v Mojstrani. Pogoji za razvoj železarstva v Mojstrani

so bili ugodni zaradi močnega toka Triglavске Bistrice, ki je gnala mehove, rudo in oglje so dobivali iz Vrat in Radovne. Oskrbovanje fužinarjev so najprej prevzeli kmetje z Dovjega, v letu 1317 so jo prevzeli kmetje iz Mojstrane.

Štirje fužinarji – prazniki so postavili gručasto naselje med levim bregom Triglavске Bistrice in Savo Dolinko, kjer stojijo še danes najstarejše hiše: Skumavčeva, Orehnikova, Luksova in Koširjeva. V Mojstrani so bile polhube (polgruntni, polkmetije): Vapš, Drčk, Tilč, Košir, Luks, Skmavc in v Zgornji Radovni Požrv. Kajže v Mojstrani, ki so imele posestvo v obsegu tretjine kmetije, so bile: Krulovčeva, Tileševa, Koncbahova, Turkova, Šrajeva, Šimenceva, Binševa, Mihvačeva in Železnikova.

Rudo za fužine v Mojstrani (peči na volka) so kopali v Požarju, nasproti Cmira v Vratih, v predelu Zgornje in Spodnje Rudice in pod Stenarjem. Za potrebe fužinarstva so domačini delali kot oglarji v Vratih, Kotu, Radovni, Mežakli, v Brani (na Boru), kjer se še najdejo ostanki kopišč. V začetku 16. stoletja so Italijani iz Brescije prinesli novo tehnologijo pridobivanja železa v plavžih, fužina v Mojstrani povezana z obratom Plavž na Jesenicah. Leta 1630 so fužino v Mojstrani kupili Locatelliji, od njih leta 1730 Krištof Forstlechner. Kdor je talil na Plavžu, je bil obenem gospodar v Mojstrani. Tu so imeli tri kladiva za prekoavanje in vlečenje železa. Po Locatellijih so leta 1737 prešla kladiva v Mojstrani v posest barona Antona Pitonija, leta 1749 Kajetanu Brankoviču v zakup. Leta 1742 so Plavž in Mojstrano nasledniki Locatellijev prodali grofu Juliju Andreasu Buceliniju. Leta 1752 sta Plavž in Mojstrana prešla v posest veletrgovca z železom Michaelangela Zoisa-barona Edelsteina, nato jih je prevzel baron Žiga Zois.

Belgijec francoskega rodu Valentin Ruard je leta 1775 od Žiga Zoisa odkupil fužino v Mojstrani in Savske fužine na Plavžu na Jesenicah ter rove v Savskih jamah. Leta 1789 je fužino prevzel njegov sin Leopold Ruard. Za obratovanje plavža na Plavžu so dovažali večje količine rude iz Zgornjesavske doline. V letu 1837 je fužino nasledil Viktor Ruard, takrat je v fužini v Mojstrani, ki je pripadala Savskim fužinam, delovala pudlova

Zanimivosti Mojstrane: podružnična cerkev sv. Klementa, Španova hiša s sončno uro iz leta 1747), Šmercova hiša, nekdanja znana planinska gostilna, z obnovljenima stenskim slikama, Ambrožičeva hiša, pri Mrušču, s spominskim obeležjem za čebelarja in trgovca z medom Mihaela Ambrožiča, Slovenski planinski muzej z informativno točko Triglavskega narodnega parka, s prikazom zgodovine gorništvа, planinstva, alpinizma in gorske reševalne službe

peč, varilni ogenj za mozeljne, ogenj za žilavljenje železa z zaprtim ognjiščem, ogenj za ogrevanje in težko kladivo za mozeljne. Obstajali sta še dve kladivi, eno za grobo in drugo za fino vlačenje jekla. V letu 1871 je Viktor Ruard s svojim premoženjem, vključno s fužinarskimi obrati v Mojstrani, pristopil k družbi KID v Ljubljani, kjer je bil generalni ravnatelj Carl Lukmann, tehnični ravnatelj pa Lambert Pantz.

Zaton fužinarstva

Pomanjkanje rude in huda konkurenca francoskega feromangana ter zmanjšanje prodaje so povzročili hudo denarno stisko v KID. Prišlo je do koncentracije železarstva na Jesenicah in izgradnje martinovke in preselitve drugih obratov, posebej valjarne iz Bohinja na Jesenice v letu 1890. S koncentracijo železarstva je prišlo do preseljevanja delovnih kadrov, iz Mojstrane na Jesenice kar 41 delavcev. V Mojstrani je zaradi pomanjkanja rude ostala kovačnica in s tremi kladivi in ta fužina je obratovala vse do likvidacije v letih 1887/1888.

O francoski zasedbi naših krajev in vplivu na razmere pri življenju ljudi smo našli malo podatkov. Avstrija je sklenila mir s Francozi leta 1801. Posedva nemških cerkvenih knezov so bila podržavljena in tem tudi obsežna zemljiška gospostva brikenskih in freisinških škofov na Kranjskem (Bled, Škofja Loka) ter bramberških na Koroškem. Francoski pravni red je za kratek čas posegel v avstrijski pravni red

Zanimivosti Dovjega: farna cerkev sv. Mihaela z obnovljenimi Aljaževimi orglami, poslikavami in fresko križanje, dovško planinsko pokopališče z grobom Jakoba Aljaža in grobovi ponesrečenih planincev dr. Juga, Koflerja, Rabiča idr., urejene vaške kmečke hiše z alpsko arhitekturnimi značilnostmi, vhodnimi vrati, hiša pri Pehtutu s spominskim obeležjem in ob glavni cesti spomenik Jakobu Aljažu

(npr. sodstvo, deljivost kmečkih posestev, ukinitvev posameznih davkov, omejitev izterjave neplačanega davka). Ob koncu spopadov leta 1813 so se posamezni francoski oddelki z Jesenic umikali po Zgor-njesavski dolini mimo Rateč proti Trbižu. Na ta čas nas spominjata spominska plošča padlemu avstrijskemu vojaku na cerkvenem obzidju na Dovjem in ime Tabre (med Podkužami in Gozd Martuljkom), kjer je imela francoska vojska znane (vsaj tri) strelske tabore.

Železnica

Večje spremembe pri delu in v življenju ljudi na Dovjem, še bolj pa v Mojstrani so nastale z izpeljavo železnice skozi Dolino od Jesenic do Trbiža (leta 1870), opustitvijo fužinarstva v Mojstrani (1888) in izgradnjo cementarne (1893), ki je delovala vse do leta 1935.

Domačini so skopi zaslužek dobili pri delu na zemlji, z živinorejo (pašo, sivarstvom, oglarjenjem), pri gozdarskih delih, na lovih kot gonjači, z gorskim vodništvom in nošnjo za gradnjo in oskrbovanje koč.

Dodaten napredek je prinesla enorazredna osnovna šola (s tečajji) na Dovjem od leta 1830, od leta 1854 pa redna šola. Leta 1882 je bila zgrajena šolska stavba, v kateri je bila leta 1893 odprta šolska knjižnica. Osnovna šola je bila na Dovjem do leta 1964, jeseni leta 1964 pa je bila odprta nova osnovna šola 16. december v Mojstrani.

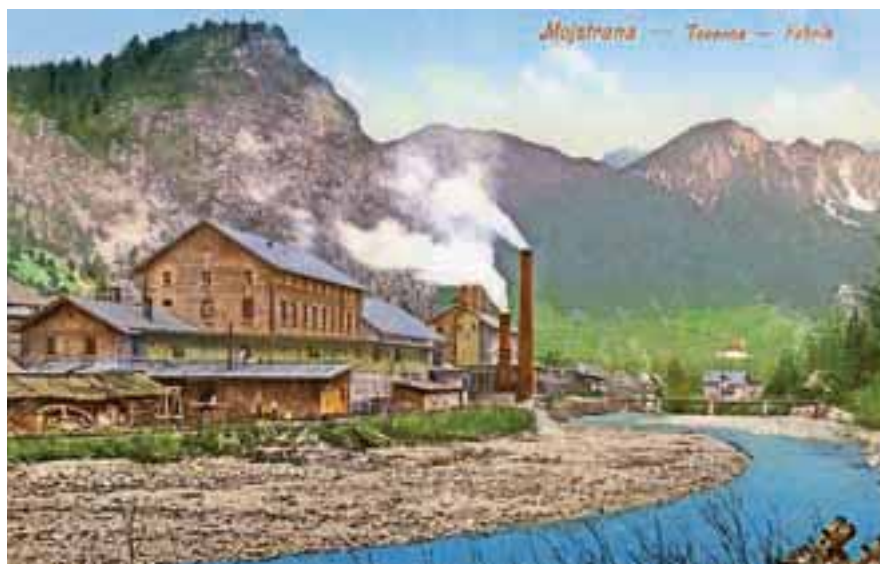
Na Dovjem so bile že pred prvo svetovno vojno gostilne, ki so skrbele za turiste in vodnike: pri Šetinu, Blažaju, Železniku, Pehtutu, v Mojstrani kantina pri Pajerju, kasneje gostilna pri Šmercu, gostilni pri Peričniku in pri Požgancu ter hotel Triglav. Že leta 1907 so ustanovili tujsko-prometno društvo Dovje-Mojstrana.

Mojstrana se uveljavi

Dovje je bilo vsa stoletja upravno in cerkveno središče. Od leta 1890 do prve svetovne vojne se je povečalo v Mojstrani število hiš za 45. Zaradi povečanega števila prebivalstva in gospodarske moči je Mojstrana začela prevzemati večstoletni primat Dovjega in celo sedež takratne občine je leta 1921 prešel v Mojstrano, sedež župnije pa je ostal na Dovjem. Konec avgusta 1889 je prišel na Dovje župnik Jakob Aljaž, ki je ostal na Dovjem vse do svoje smrti leta 1927. Izreden vpliv na dogajanja in obseg dela, ki ga je skupaj z domačini in sodelovanjem s SPD in drugimi prijatelji opravil Jakob Aljaž v domačih vaseh, v Vratih in na Triglavu. Njegovo delo na glasbenem področju je obsežno popisano v Aljaževem zborniku. Delo Jakoba Aljaža v slovenskem planinskem izročilu je predstavljeno v več publikacijah.

Društva

Že pred 1. svetovno vojno so v Mojstrani ustanovili Sokolsko društvo, Jakob Aljaž pa Katoliško izobraževalno društvo. Leta 1920 so v Mojstrani obnovili Sokole, na Dovjem pa Orle. V domačem okolju je

Cementarna v Mojstrani

Železniška postaja Dovje-Mojstrana (Lengdenfeld)

za dovško dramatik na dovškem odru opravil veliko Franc Dovžan (Režunov) kot igralec, režiser in avtor dramatisacij povesti. V slovenskem prostoru sta se kasneje uveljavila igralca Rudi Kosmač (Brolhov) in Julka Dovžan (Starič), sedaj kulturno dejavnost nadaljuje KUD Jaka Rabič, pevsko tradicijo pa pevski zbor Triglavski zvonovi.

Samostojno planinsko društvo Dovje-Mojstrana je bilo ustanovljeno po Aljaževi smrti leta 1928. Planinci so sledili novemu, alpinističnemu pristopu v gore, razvoj planinstva je pritegnil več domačinov, ki so postali uspešni alpinisti in gorski reševalci, med katerimi so bili najbolj znani alpinisti »mojstranske vervece«.

Smučanje

Smučanje ima veliko tradicijo v teh krajih, posebej v Mojstrani. Lovca Janez Rabič (Palkov-Hotelir) in Janez Skumavc (Požrv) iz Radovne sta se že leta 1896 seznanila s smučmi, ko sta vodila na lov v Vrata švedskega lovca. Nato sta leta 1908 prinesla iz Gradca prve smuči, pri katerih so uporabljali le pastirske palice,

Zanimivosti Zgornje Radovne:
urejene domače kmečke hiše,
posebej pri Psnaku, Gogalova
lipa in muzejska domačija pri
Pocarju

za čevlje pa »gozdarje«. Mojstrančani so se udeležili smučarskega tečaja in tekmovalja v Bohinju leta 1913 in prvi trije na tekmi so bili Mojstrančani: Ernest Rabič-Krofov, Janez Rabič-Hotelov in Gregor Klančnik-Meselov.

Po prvi svetovni vojni so ustanovili smučarsko društvo. Leta 1921 je bilo prvo državno (jugoslovansko) prvenstvo v smučarskih tekih v Bohinju, kjer je prvo mesto osvojil Janez Hlebanja-Luksov iz Mojstrane. V sezoni 1925/26 sta na tekaških tekmah začela zmagovati brata Janko in Joško Janša-Železnikova z Dovjega in pri ženskah Minca Rabič-Hotelova iz Mojstrane. Leta 1926 so v Mojstrani zgradili manjšo skakalnico, leta 1929 pa še večjo. V slalomu in tekih je postal uspešen Albin Jakopič. Nato so prišli mlajši športniki: Karel in Alojz Klančnik, Ciril Lakota, Gregor Klančnik, Miha Rabič in tik pred drugo svetovno vojno še legendarni planiški orel Janez Polda.

Tudi po drugi svetovni vojni so domačini dosegali velike uspehe v smučarskih tekih in skokih, nekateri so postali državni prvaki: Karel Klančnik, Janez Polda, Zdravko Hlebanja, Mara Rekar, Milena Cindrič, Marjan Pečar, Franc Lakota, kasneje še Tone Djuričič, Dušan Mrak in Lidija Pšenica. Kar 18 domačih športnikov je uspešno nastopalo na zimskih olimpijadah. V zadnjem času sta bila najbolj uspešna športnika Alenka Dovžan in Jure Košir.

Foto: Polona Mlakar Baldasin

MOJA GORENJSKA JE
PRILOGA ČASOPISA

Gorenjski Glas

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z bogato tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljne leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, predvsem v vseh področjih življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavljamo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitev in zabavo. Samo zaradi vas predemo misli. Naglas.

Časopis dopolnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot so Moja Gorenjska, Kranjčanka & Ločanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki.

Če vas poleg branja Moje Gorenjske zanimajo tudi novice z vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi.

Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas, v nakladi 19.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglasnega trženja Mateja Žvižaj. Priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefaks: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 4, junij 2013, je priloga 50. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 24. junija 2013.

Kaj počnemo s to državo?

Dan državnosti 2013 – kaj zapisati ob njem? V prejšnjih letih smo na ta praznični dan slavili spomin na tisto, kar se je zgodilo v zadnjih junijskih in prvih julijskih dneh 1991, ko se je v vojnih razmerah rojevala naša država. Zdaj pa je že skrajni čas, da se vprašamo tudi, kaj s to državo počnemo?

Miha Naglič

Miha Naglič

Bistvo tistega, za kar gre v naši državi zdaj, je po mojem najbolje opredelila Spomenka Hribar, v eni od debat ob nedavni 25-letnici afere JBTZ in Odbora za varstvo človekovih pravic. Dejala je približno takole: problem ni država, za katero smo se borili, ta je še vedno vrednota in garant nacionalnega obstoja; problem so tisti, ki ji vladajo. Tako je. Država je (po Heglu) »sistem svobode«. Hvala bogu, da jo imamo, zaradi nje smo iz stoletja podrejenega ljudstva in naroda postali nacija, narod s samostojno in neodvisno državo. To je največ, kar je lahko katerikoli narod dosegel v svoji zgodovini. Država je torej najprej ideja, smoter, ki pa se, ko se udejanji, tudi materializira, utelesi se v treh vejah oblasti in državni upravi. V tem procesu materializacije pa se idealno zamišljena tvorba rada pokvari. Ljudstvo, ki je v tej državi suveren, izvoli svoje poslance v državni zbor, ti pa so, kakršni so. Nekateri so nevretni ljudskega zaupanja, med njimi so tudi ponarejevalci uradnih listin, lažnivci in tatovi. Mnogi so koruptivni. In kar je najhuje: nekateri so neumni ignoranti! Zadnjič so jih na TV spraševali, ali znajo povedati, kaj je ta zloglasna »trojka«, ki nam utegne zavladati (ali pa nam je že)? Pa se je izkazalo, da nekateri tega sploh niso vedeli. In ti ljudje nam sprejemajo zakone! Bog pomagaj!

Poslanci izvolijo vlado kot izvršno vejo oblasti. Predsednica vlade je Kranjčanka, zunanji minister je iz Naklega – a to še ne pomeni, da je vse lepo in prav. Vprašanje je, ali nam ta vlada sploh še

vlada? Eni pravijo, da v glavnih rečeh samo še izvršuje, kar ji nakažejo v Bruslju. Naj bo tako ali drugače, tudi izvrševanje samo je problem. Pod vlado, ki je zamenljiva, je nezamenljiva državna uprava. To smo podedovali še iz prejšnjega režima, zaposleni v njej so se sicer od leta 1990 skoraj vsi že zamenjali, a način funkcioniranja tega ogromnega mehanizma ostaja v bistvu ves čas enak, poln napak. Tretja veja oblasti je pravosodna. Sodniki so izvoljeni v mandat, ki lahko traja do upokojitve. Če bi bili vsi le najboljši, bi bilo to še dobro, tako pa

Pa ne gre samo za sodnike, spet je tu cel sodni aparat z utečenim in težko spremenljivim načinom dela. Zadnje čase je pravosodje končno pokazalo tudi svoje zobe – obtožilo in obsodilo je prve med velikimi tolovaji te države, prve tajkune in zdaj celo enega od političnih prvakov. Obtoženi in obsojeni pa, namesto da bi sklonili glavo in se pokesali, v en glas vpijejo, da takega pravosodja ne priznavajo in da ga je treba spremeniti. Izpopolniti že, to je gotovo; neodvisno od drugih vej oblasti in moči pa naj kar ostane, v tem je garancija »sistema svobode«.

To, kar smo doslej omenili, je samo državni pokrov, to so vrhovi oblasti, ki si radi domišljajo, da so nad vsemi drugimi, ki tvorijo državo, nad gospodarstvom in nad velikimi družbenimi sistemi, kakršni so šolstvo, zdravstvo, kultura. Čisto na dnu države smo pa še državljani. Tudi mi smo, kakršni smo, vseh sort. Živimo pa v veliki zmoti – da je država nekaj, kar je nad nami in proti čemur ne moremo ničesar storiti.

Pa ni tako. Država smo državljani, vsi državljani tvorimo ljudstvo, to pa je v tej državi po njeni ustavi izvirni suveren. Tudi naša krivda je, če smo dopustili, da so si tisti, ki bi morali oblast le izvrševati v našem imenu, to oblast prilastili in se obnašajo, kot da je že od nekdaj in za zmeraj njihova. Rabijo nas le takrat, ko nas povabijo na volitve, mi pa izvolimo, kar sami ponudijo. Potem nas do naslednjih volitev rabijo le kot davkoplačevalce. Gledano iz te žabje, državljanske perspektive, je spodbudno, kar se je zgodilo v zadnjem letu – »vseslovenska ljudska vstaja« v več dejanjih. V njih je nezamisljiv del ljudstva pokazal, da se te igre ne gre več. Naše kapitalske in oblastne elite so dobile dovolj zgovorno sporočilo, naj se popravijo ali pa odidejo.

Vstajniki so s svojim delovanjem od spodaj navzgor zatresli vrhove, na katerih sedijo tisti, ki so pozabili, da so tudi oni od spodaj. Upati je, da ne bo ostalo samo pri tem. Državljani bi se morali organizirati v nove državljanske pobude in kandidirati na naslednjih državnozbornih volitvah. Da bi ljudstvo ne ostalo suveren le na papirju, temveč tudi v državotvornih dejanjih.

Kaj počnemo s to državo?
Foto: Tina Dokl

Tudi v času krize ohranili dobro ime

M Sora je v javnosti najbolj znana po izdelavi lesenih oken. Manj znano je, da je delniška družba izšla iz kmetijske zadruge in skupaj združuje štiri dejavnosti: zadrugištvo, trgovino, stavbno okovje in mizarstvo (okna).

Razen tradicionalne (in klasične) zadruške kmetijske dejavnosti z odkupom mleka in mesa so v delniški družbi M Sora še tri glavne dejavnosti. Zunaj Žirov manj znana je maloprodaja blaga za široko potrošnjo v petih prodajalnah – Mercatorjevih franšizah ter trgovini Železnina in Gradbeni center ter Oprema v Rovtah. Po združitvi s prej hčerinsko družbo Norica veleprodaja stavbnega pohištva ponuja tudi protipožarne sisteme in avtomatska vrata. Najbolj znana dejavnost M Sore je proizvodnja nizkoenergijskih in pasivnih oken (mizarstvo).

Direktor Aleš Dolenc je univerzitetno diplomirani ekonomist, ki je vodenje M Sore prevzel v letu 2004, prej je bil komercialni direktor bližnje Alpine. Ob njegovem prihodu je bila M Sora še zadruga, danes so uspešna delniška skupina s 170 sodelavci v matični in še dvanajstimi sodelavci v hčerinskih družbah v Zagrebu, Prištini in Tirani.

M Sora je eno najuspešnejših žirovskih in slovenskih podjetij, po lesenih oknih in okovju znani tudi v tujini. So razlogi za uspeh v znanju, pridnosti, vztrajnosti?

»Uspehi so plod dolgoletnega trdega dela in pametnih odločitev v preteklosti. Ob pravih trenutkih smo povlekli prave poteze, med njimi izpostavljamo ustanovitev enote veleprodaje okovja, kjer smo danes številka ena v Sloveniji. To je v javnosti manj znano, saj so naši kupci proizvajalci oken. Ker nismo klasični trgovci, nam je uspelo zgolj s kakovostnim delom, svetovanjem kupcem pri uporabi materialov in podobno. Zagotovo lahko ponudimo več, saj smo tudi sami proizvajalci oken in razumemo bistvo. Strokovno delo je tej dejavnosti prineslo veliko rast.«

Koliko osebne angažiranosti zahteva vodenje rastočega podjetja?

»Biti direktor podjetja v manjšem kraju je velika odgovornost. Osebno poznam za-

poslene in tudi njihove družine, njihove usode, zato je odgovornost bistveno večja kot v podjetjih, kjer so zaposleni zgolj številke. To sprejemam, enako tudi moji ožji sodelavci razumejo in prevzemajo večjo odgovornost. V M Sori je pomembno, da zaposleni niso zgolj sodelavci, ampak tudi lastniki. Tudi oni so odgovorni do dela, do poslovanja, do dobrega imena podjetja, saj naše delo ni le naša služba, zavedamo se, da bi ob izgubi podjetja izgubili tudi eksistenco.«

Ste zato bolj zavezani dobremu delu?

»Skozì zavedanje, da lahko sami krojimo lastno usodo, se je oblikovala pripadnost zaposlenih, kar je v današnjih časih bolj pomembno kot zgolj moja angažiranost. Vsi vidimo, kaj se dogaja v Sloveniji, v svetu. Spremljamo svetovno konkurenco, kako se lotevajo reševanja težav, obiskujemo sejme in se stalno učimo. Že dolgo nazaj je prišlo v našo zavest, da ne bomo preživeli le z nizko ceno, tudi ta je sicer pomembna, bolj bo našo usodo krojil hitrejši razvoj in novosti, ki jih bomo uvedli pred konkurenco.«

In delate drugače kot konkurenca?

»Že pred mojim prihodom so sprejeli usmeritev, da gremo v razvoj visoko kakovostnih oken za nizkoenergijske in pasivne hiše. Izboljšav na področju ekologije, udobnosti in varčevanja z energijo se držimo kot klop. Investiramo v znanje, v tehnologijo, v ljudi ... To se pozna in vrača. Po odločitvi za novo smer so nas velikokrat spraševali, kdaj bomo začeli izdelovati plastična okna. Vztrajali smo v prepričanju v našo priložnost in prihodnost in jo sedaj izkoriščamo tudi zaradi takratnih vlaganj znanja in inovativnosti v naše izdelke. Enako je tudi pri drugih dejavnostih.«

Je notranje lastništvo pravi ključ za ubranitev pred hudimi posledicami gospodarske krize?

»Prepričan sem, da smo izbrali pravo smer, nižanje stroškov za energijo bo še nekaj časa prioriteta gradbeništva. Tudi zavedanje kupcev, da postavljajo dom iz naravnih materialov, je danes večje kot pred leti.«

»Lastništvo samo po sebi ne pomeni nič, kot sem opisal prej, pa prinaša odgovornost vseh zaposlenih za boljše delo. V preteklosti je bilo žal notranje lastništvo premalo stimulirano, morda celo zaničevano zaradi negativnih izkušenj iz prejšnjega sistema – samoupravljanja. Veliko dobrega je bilo tudi v tem sistemu, v Sloveniji pa smo prehitro podlegli mišljenju, da je mogoče hitro in enostavno služiti s preprodajo finančnih papirjev, ne pa odgovornim delom. Pri notranjem lastništvu je filozofija dela zelo podobna zadrugištvu, ki ga slovenska politika nikoli ni razumela. Mi smo morali ustanoviti delniško družbo, sicer nam na razpisih ne bi uspelo. In še danes javnost zadruge jemlje kot kolhoze. Neumnost, zadrugištvo oziroma notranje lastništvo bi morali spodbujati, saj so zadrugišniki ali zaposleni bolj odgovorni do svojega dela ali zadruge ali podjetja, zgrešene odločitve kopicenja lastništva posameznikov pa danes žal plačujemo vsi.«

Čas gospodarske krize prinaša čiščenje. V gospodarstvu s slabimi praksami lastništva in vodenja, podjetja s slabimi proizvodi so poniknila. M Sori po drugi strani promet raste tudi v zadnjih letih.

»Žanjemo rezultate pametnega dela zaposlenih. Drži, res smo padli v svetovno gospodarsko krizo in tudi mi jo čutimo,

»Biti direktor podjetja v manjšem kraju je velika odgovornost. Osebo poznam zaposlene in tudi njihove družine, njihove usode, zato je odgovornost bistveno večja kot v podjetjih, kjer so zaposleni zgolj številke. To sprejemam, enako tudi moji ožji sodelavci razumejo in prevzemajo večjo odgovornost,« pravi Aleš Dolenc.

vendar v M Sori tudi v času debelih krav niso živeli na račun velikih projektov. Naša struktura kupcev se niti danes ni bistveno spremenila, od avtocestnega križa in velikih stanovanjskih sosesk v preteklosti nismo imeli veliko, zato tudi izgubili nismo veliko. Danes nas bolj moti kriza našega pravnega sistema in pravna nemoč pri izterjavi terjatev. Vaša trditev drži: sistem se čisti, vendar bo še dolgo trajalo, saj se nekateri težko poslovijo od svojih navad, to je služenja s tujim denarjem in tujimi žulji. Mi smo lani povečali promet za štiri odstotke in je znašal dobrih 21 milijonov evrov, posledično smo dosegli skoraj 350 tisoč evrov dobička po plačanih davkih. To je manj kot v najboljših letih, a bolje kot leto prej. S prvimi letošnjimi meseci nismo zadovoljni, čuti se nov val krize tako v trgovini kot veleprodaji in oknih, vendar je sedaj naročil že več.«

Kako bo na rezultate vplival višji DDV?

»Manj denarja bo za vse nas, to pa ni dobro za naše delo, vendar hkrati ne vem, ali

smo imeli na voljo kak drug instrument. Višanje davkov neposredno vpliva na potrošnjo, zato se le-ta zmanjša, posledično upade gospodarska rast, hkrati spodbuja siva ekonomija. Z manj kaznovalne politike, manj birokracije, morda tudi nižjimi davki, bi bil izplen za državo višji.«

Pred kratkim ste prejeli certifikat FSC kot vzor odgovornega ravnanja z gozdovi. Kaj vam prinaša?

»Certifikat potrjuje, da smo pri svojih izdelkih odgovorni do narave, uporabljamo slovenski les, večina lepljencev za okna prihaja celo iz našega okolja. S pridobitvijo certifikata smo to želeli povedati tudi javnosti.«

Kako pomembne so inovacije in razvoj?

»Inovacije so ključne, zgolj te ženejo naš razvoj. Kot sem povedal že prej, smo se že pred leti odločili, da bomo delali drugače, boljše in hitreje kot konkurenca vpeljevali novosti. Razvoju namenjamo veliko časa

in sredstev in izobraževanja zaposlenih. Nenazadnje razvoj ni le naloga skupine tehnologov, vodij ali direktorjev, to je naša skupna naloga in naš skupni cilj. Vsak lahko prispeva svoje s koristnim predlogom ali manjšo izboljšavo, vse skupaj pa pripomore k boljšemu končnemu rezultatu. Pa naj gre za boljše poslovanje, ali boljše izdelke, boljše organizacijo dela, boljše storitve ... «

Poznani ste po lesenih oknih, ki so bolj varčna, trajna in udobna. So to aduti za prihodnost?

»Prihodnost prinaša nove izzive. Prepričan sem, da smo izbrali pravo smer, nižanje stroškov za energijo bo še nekaj časa prioriteta gradbeništva. Tudi zavedanje kupcev, da postavljajo dom iz naravnih materialov, je danes večje kot pred leti. Zavedamo se tudi, da lahko rastemo le z rastjo prodaje v tujini, zato krepimo naš vpliv v tujini. Letos smo ustanovili novo hčerinsko podjetje v Avstriji, do konca leta bomo enako storili v Italiji. To sta naša glavna izvozna trga, dobro delamo tudi v Kanadi, ZDA in Veliki Britaniji. V tujino trenutno prodamo četrtno vse proizvodnje oken, tudi prodaja programa stavbnega okovja se krepi.«

Tudi v maloprodaji ste se prilagodili povpraševanju kupcev po domačih izdelkih.

»Uredili smo domače kotičke, ki so se odlično prijeli in imamo že nekaj posnemovalcev. Ko smo v trgovini v Žireh znova uvedli mesnico, kjer ponujamo zgolj meso slovenskega porekla, nas je odziv kupcev prijetno presenetil. Tudi na tem področju bomo v prihodnje naredili še več.«

V teh dneh praznuje Občina Žiri. Občinska himna pravi Oj, mi smo pa tam na Žirovskem doma, v prelepi dolinci na koncu sveta ... Kako se delo na koncu sveta odraža pri poslovanju?

»Naša himna preveč poudarja zgolj našo pridnost, kot da pameti ne premoremo. Mi pa želimo sami gospodariti na idealni poziciji, saj smo blizu prestolnice in blizu meje z Italijo, v centru Evrope. Prav nič nismo zaprti, tudi mi kažemo, da imamo veliko znanja in tudi da znamo uspešno gospodariti s tem, kar imamo. Biti v dolinci na koncu sveta pa se žal kaže v slabih cestnih povezavah, letos so nam zaradi gradnje semaforja v Logatcu skušali zapreti cesto kar za pol leta.«

Radosti polna Poljanska dolina

Tokrat se podajamo v Poljansko dolino, najjužnejšo gorenjsko dolino, kjer je doma zelenje, precej uspešnih gospodarskih družb in morda največje število kmetij z dopolnilno dejavnostjo, če odmislimo smučišče Stari vrh z več kot štiridesetletno tradicijo, vse bolj prebujajočim turizmom in prebivalci, ki se imajo zelo radi, saj so v teh koncih Slovenije prebivalci med statistično najmlajšimi, in so tudi gostoljubni do obiskovalcev. In večkrat preskromni, da bi za njihove uspehe vedeli ljudje zunaj njihovih sosedskih meja. *Žal.*

Boštjan Bogataj

Uokviriti Poljansko dolino je dokaj težka naloga. Najlažje bi bilo reči, da dolina obsega območja med hribovjem od izvira Poljanske Sore do njene združitve s Selško Soro v Škofji Loki. Wikipedija pravi, da je Poljanska dolina dolga 42 kilometrov in poteka od Škofje Loke do okolice Žirovske kotline, torej v občinah Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane in Žiri. Obsega 250 kvadratnih kilometrov ozemlja na jugovzhodnem delu Gorenjske. Na jugu jo obdaja Polhograjsko hribovje, na severu Škofjeloško in na zahodu Cerkljansko in Rotvarsko hribovje. Območje definirajo tudi znani Poljanci

in Žirovci. Naj najprej omenimo tistega, ki je ime Poljanske doline ponesel v svet s svojim delom – dr. Ivan Tavčar. Zaradi filma Cvetje v jeseni so pred televizorji jokale generacije, še bolj pomembna je njegova Visoška kronika, v kateri je opisal zgodovino dvorca Visoko, kamor se je preselil. Bil je liberalec, politik in ljubljanski župan.

V dolini nikakor ni mogoče spregledati rezbarjev, slikarjev in podobarjev iz rodbine Šubic. V 18. stoletju se pojavi ime rezbarja Pavla Šubica. Trije njegovi sinovi Štefan, Blaž in Janez st. so se po očetu naučili rezbarstva in svoje znanje še nadgradili. Štefanovo podobarsko tradicijo so nadaljevali sinovi Valentin,

Pavle, Alojz in Rajko ter še posebej najstarejša Janez ml. in Jurij, ki sta se uveljavila tudi v evropskem prostoru. Janez Šubic st. je v Škofji Loki uredil podobarsko delavnico in delal za cerkve po vsej Sloveniji.

Sin Ivan je utemeljitelj umetnoobrnega šolstva na Slovenskem, likovno tradicijo sta nadaljevala vnuka Vladimir (postavil ljubljanski nebotičnik) in Mirko, profesor na ljubljanski likovni akademiji in je tudi starosta slovenskega restavratorstva. Pravnuk podobarja Blaža je slikar, grafik in ilustrator Ive Šubic, eden najpomembnejših slovenskih slikarjev druge polovice 20. stoletja. Njegova hči Maja je priznana slikarka in ilustratorica. Hiša, v kateri je delovala Štefanova podobarska delavnica, je danes Kulturni center slikarjev Šubic.

V drugi polovici 19. stoletja se je kot slikar uveljavil Anton Ažbe. Bil je izrazit realist, v Münchnu je imel zasebno slikarsko šolo, kjer je poučeval študente iz Evrope in Amerike. Najbolj znan je po portretu Zamorka, ki ga hranijo v Narodni galeriji v Ljubljani. Tudi v Žireh so ustvarjali znani slikarji, med njimi predvsem Maksim Sedej in pred kratkim preminuli Jože Peternelj Mausar. V Žireh sta živela in ustvarjala tudi pisatelj Leopold Suhodolčan in skladatelj Anton Jobst, v Poljanski dolini jezikoslovec in kulturnik Aleš Ušeničnik, znameniti biolog in raziskovalec komuniciranja murnov Ivan Regen, geograf Janez Jesenko, slovenski literarni zgodovinar Janez Dolenc.

Foto: Polona Mlakar Baldasin

Marica Albreht na zadnji razstavi Slovenskih klekljarski dni – Starodobniki

Milan Kopač / Foto: Boštjan Bogataj

Poljansko-slovenski slovar

Danes so med znanimi seveda župana Milan Čadež in Janez Žakelj, pa tudi Miha Naglič, publicist in kulturni delavec, brez katerega kultura v Žireh ne gre, Juta Krulc, krajinska arhitektka, ki je po vsej Sloveniji zasadila veliko urbanih vrtov, slikar in novi častni občan Žirot Tomaž Kržišnik, znana je jezikoslovka Tončka Stanonik, etnologinja Marija Stanonik, Marica Albreht je učila klekljanja številne v Poljanski dolini in tudi izven, pisateljica Milena Miklavčič, maserka smučarske šampionke Tine Maze Nežka Poljanšek, slikar in kipar Peter Jovanovič, pisatelj Vladimir Kavčič, nekdanji politik, danes lastnik galerije Zdravko Krvina, v Poljanah za kulturni center skrbi Boris Oblak, tu je fotograf Izidor Jesenko, sovođenjski kulturnik Lenart Šifrar, poljanski ljubiteljski igralec Andrej Šubic.

Med znani gospodarstveniki in podjetniki so Aleš Dolenc, Vinko Podobnik, Milan Kopač, Branko Selak in Lado Mrak, brata Iztok in Igor Stanonik, mizar Jernej Jezeršek, gradbenik Tomaž Potočnik, prevoznik Robert Bogataj, gostinci Boštjan Poljanšek, brata Izidor in Janez Filipič, Petra Klemenčič, Matjaž Šturm, Lojze Kovič, Maksimiljan Božnar, Libuška Rupert, Andrej Poljanšek, družina Biljali, med kmetovalci z dopolnilnimi dejavnostmi Stanka Homec, Francka Ržek, Danilo Jezeršek, Ljubica Stanonik, Majda Hladnik, Majda Možina, Jožef Jereb, Milan in Žuža Brenc,

Lojze in Tilka Bogataj. Med znanimi aktivnimi in upokojenimi športniki so skakalci Andraž in Primož Kopač ter Zoran Župančič, danes uspešni sta Ema in Barbara Klinec, nogometaš Tilen Klemenčič, gorska kolesarka Tanja Žakelj, maratonec Anton Kosmač, tekač Peter Oblak, strelec (danes biatlonec) Lenart Oblak, atletinja Žana Jereb, balinar Uroš Vehar in judoist Sašo Jereb. In seveda številni drugi.

Prebivalci govorijo svoje narečje, ki ga obiskovalci morda takoj ne bodo razumeli. Tudi tu prijaznost domačinov naredi svoje, kdor bo želel bolje raziskati pomen besed, pa naj obiše <http://www.poljanska-dolina.si/slovar/>, kjer je našel poljansko-slovenski slovar, ki ga je pripravil Miha Lavtar. Kljub temu da je danes internetni dostop možen že skoraj povsod, je dobro poznati tudi knjižno verzijo. Nekaj primerov: *bot* – večje leseno kladivo; *pa sva bot* – izenačila sva položaje (uskladila); *breznajne* - mačje parjenje, tudi nemoralno spolno občevanje ali mladostno razgrajanje; *fántvat* – vasovati, obiskovati dekleta.

Razvoj tudi v turizmu

Občini Gorenja vas – Poljane in Žiri sta bili ustanovljeni pred dobrimi petnajstimi leti. V času, ko se znova govori o združevanju občin, bi težko očitati veliko napak pri razvoju obeh občin. Prebivalci

hribovitih predelov so dobili asfaltirane ceste in s tem bolj enakopraven položaj s svojimi sosedi v dolini ter možnost za razvoj. Tudi ceste v dolini, glavne upravlja država, so v boljšem stanju kot pred leti, vendar bo preteklo še veliko Sore, da bi bili z njimi zares zadovoljni.

V zadnjih letih se pospešeno in z evropsko pomočjo gradijo kanalizacijski in vodovodni vodi ter čistilne naprave. Na ta način bodo zadostili evropskim direktivam in ohranili čisto vodo. Občine skrbijo tudi za predšolsko varstvo – kljub številnim novorojenčkom v obeh občinah skorajda ni bilo malčka, ki bi ostal brez varstva – in šole. V Žireh so lani nadzidali osnovno šolo, pred vrati je investicija v novo športno dvorano in učilnice, v Poljanah je zrasla nova športna dvorana, še nekoliko večjo pričakujejo v Gorenji vasi. Podružnične šole v Javorjah, Lučinah in na Sovodnju so polne, imajo tudi po kak oddelek vrtca, in so večinoma obnovljene.

Občine same ali s pomočjo investitorjev tlakujejo tudi pot turizmu. V Žireh so pred tedni na novo uredili letno naravno kopališče na Pustotniku. Kako se bo kovanje v vse bolj čisti Poljanski Sori prijelo, poleg bi morali postaviti še kako brunarico z osvežilno pijačo, otroško igrišče in kampiranje je tu že mogoče (vsaj za motoriste, ki se tu dobijo junija vsako leto), bo pokazal čas.

Restavracija sprejme približno 130 gostov, za posebne dogodke kapaciteto prilagodimo potrebam. Dnevno ponujamo pet različnih vrst **malic**. Izbirate lahko med tremi toplimi obroki, solatnim krožnikom, ki se dnevno spreminja, in malico, ki jo sestavljajo mlečni izdelki, namazi in sadje. Ponujamo vam tudi **kosila**, ki si jih lahko privoščite v restavraciji, ali pa jih, ob predhodnem naročilu, odnesete domov. V prostorih restavracije je tudi bar, kjer lahko uživate ob kavi, osvežilnih napitkih ter drugih pijačah. Pomemben del naše dejavnosti predstavlja **dostava hrane** oz. t. i. catering (družinska ali poslovna srečanja, zabave ali pikniki ...).

Delovni čas:

Pon.–pet.: od 6. do 19. ure
Sob. in ned.: po dogovoru

Sklednik, gostinske storitve, d. o. o.
Strojarska ulica 16, 4226 Žiri

T: 0599 683 36

G: 041/375-370

E: sklednik@sklednik.si

I: www.sklednik.si

Toliko bolj se je prijelo kopanje v Kopačnici. Moč zdravilne vode so poznali že idrijski rudarji živega srebra, ki so si pr Topličarju zdravili kožne bolezni. Od lani je tu postavljena brunarica Topli Čar, kopalcev je veliko predvsem poleti, čeprav je voda dovolj topla, da se najbolj pogumni domačini osvežijo tudi na novega leta dan ali ob kaki drugi priložnosti. Veliko priložnost za razvoj v turizmu s topljo vodo in ob njej v Kopačnici vidi tudi podjetje IJP oziroma Iztok Podkrižnik.

Po pridobitvi vseh potrebnih prostorskih dovoljenj se bodo lotili do štiri milijone evrov visoke investicije v naravi prijazno turistično območje z dvema vsebinama: eno bo namenjeno gostom, ki bodo želeli bivati v lesenih bivačkih, poleg pa bo tudi center dobrega počutja in vsega dobrega, kar ponuja Poljanska dolina, v drugem delu bo javni del za domačine in obiskovalce, ki se bodo lahko kopali v večjem bazenu in ne le tako kot danes – v bajerju.

Če je občini uspelo pridobiti investitorja za toplice, to je bilo pred leti še znanstvena fantastika, se je pred krizo z velikimi načrti govorilo o ureditvi luksuznega zgodovinskega hotela na Tavčarjevem posestvu Visoko. Od vsega skupaj ni bilo potem nič, z majhnimi koraki in velikimi načrti pa obe lastnici (občini Gorenja vas – Poljane in Škofja Loka) le tlakujeta pot k večji živahnosti v dvorcu in ob njem. Lani so uredili tri prostore, lokalni gostinec ob lepem vremenu ponuja osvežitev, letošnja novost, ki se je delno že prijela, je Poroka na Visokem.

Piškot, salama ali med?

Med prebujevalci turizma v Poljanski dolini so tudi številne prireditve in turistične kmetije. Slednje so močne predvsem v vaseh pod Starim vrhom in imajo tudi najdaljšo tradicijo. Mnogi menijo, da živijo predvsem v zimskih dneh zaradi smučišča, ki je letos zaradi obilne zime znova dobro poslovalo (pustimo ob strani bremena iz preteklosti in tudi letošnjo zamudo na začetku). Turisti vsega sveta so v hribih pod Blegošem skozi vse leto, poleti so ti kraji izhodišče za spoznavanje celotne Slovenije. Žal vzori ne povlečejo v Žiri, saj vsaj uradno tu ne deluje niti ena turistična kmetija.

Zato pa prav v Žireh med prvimi izpeljejo tradicionalno prireditev, ki privabi na tisoče obiskovalcev. Govorimo seveda o Slovenskih klekljarskih dneh. Žirovske klekljarice, združene v društvo Cvetke, pod vodstvom Marice Albreht vsako leto poskrbijo za dih jemajočo razstavo, letošnja je na temo starodobnikov, zraven predstavijo še eno od svojih mojstric, svoje pa v zadnjih dveh letih doda tudi občina, ki je v drugo organizirala (plačala) izvedbo prikaza bojev na meji pred drugo svetovno vojno. Bojev, ki jih na Rupnikovi liniji sicer ni bilo, a privablja predvsem otroške in moške oči. Za ženske oči, ki z iskrami v očeh iščejo lepote klekljanja, je poskrbljeno že sedem let.

V Žireh so bili v začetku junija zbrani motoristi. Koncerti, tekmovanja in zapejljive punce z motorjem ali brez privabijo goste iz vse Evrope. Prireditve, ki še prihajajo, bo še veliko – julija Praznik ko-

Jernej Jezeršek / Foto: Denis Bozovičar

scev in srečanje Janezov na Ermanovcu ter Praznik žetve v Žirovskem vrhu, avgusta Dan oglarjev pod Starim vrhom, adrenalinska gorskohitrostna dirka v Lučinah ter Večer slovenskih podoknic in Semanji dan na Hotavljah, septembra Pohod ob Rapalski meji v Žireh.

Kdor si bo zaželel izlet v lepi naravi na kolesu, motorju ali v avtu popestriti, bo seveda obiskal sistem utrdb Rupnikove linije, si ogledal Muzejsko zbirko v Žireh ali obiskal Kulturni center Poljanske doline (Štefanova hiša), kamnito mizo v Žireh, Visoški dvorec, številne cerkvice po hribovju ali v dolini, se povzpel na enega od vršacev nad dolino (Blegoš, Ermanovec, Javorč), se ustavil v eni od številnih dobrih gostiln.

Ali le ustavil. Se odpočil in vprašal po eni od številnih kmetij z dopolnilno dejavnostjo. Ne bodo vam postregli le z domačim žganjem, tu so številni sirarji in peki, katerih izdelki so znani daleč naokoli, vprašanje, kje dobiti najboljši jabolčni sok, za nobenega domačina ne bo pretežko (pokusiti je treba tudi domače mesne izdelke), niti kje kupiti domače orodje, ki ga izdelava eden najboljših rokodelcev v državi, ali leseni kelih, ki ga prav tako izdelava rokodelcelec. Obiskovalci bodo lahko pokusili tudi med in izdelke iz medu, naravni izdelki iz zelišč so vse bolj popularni. Morda ste bolj športni in se boste po dolini in v hribe do kmetij odpeljali s kolesom ali šli peš, ali pa v miru vrgli trnek v Poljansko Soro in upali na sulca kapitalca.

Foto: Denis Bozovičar

Družina Brence oziroma Pustotnikovci so ime Poljanske doline poneli v svet s siri.

Namesto rudnika in tovarn številni podjetniki

V Poljanski dolini živi okoli 12.500 prebivalcev. Kruh so jim v preteklosti rezali v nekaj večjih tovarnah, kot so Alpina (tudi v Gorenji vasi), Kladivar in Etiketa v Žireh, nekoliko večji je tudi Marmor Hotavlje, na Sovodnju Termopol, Jelovica je imela svoj obrat tako na Sovodnju kot v Gorenji vasi, med večjimi zaposlovalci je bil tudi Rudnik urana Žirovski vrh. Od rudnika, ki je polno deloval manj kot desetletje, priprave in zapiralna dela pa trajajo tudi več kot dvajset let, je danes v gospodarskem smislu ostalo bore malo, Gorenja vas in tudi Žirovski vrh pa nikoli več ne bodo takšni, kot so bili pred začetkom rudarjenja.

Z osamosvojitvijo Slovenije, gospodarsko krizo in podjetniškim zamahom, ki bi ga potrebovali tudi danes, so v dolini zrasla številna, danes že uveljavljena in močna podjetja. Mnogo Poljancev in Žirovcev se je prej na delo vozilo tudi v Škofjo Loko, a kaj ko so tudi v tisočletnem mestu delovna mesta v dvajsetih letih usihala, znanje in pridnost prebi-

valcev pa se je odrazila v novih podjetjih. Omenimo jih nekaj.

V Žireh je iz Kmetijske zadruge Žiri zrasla mednarodno priznana delniška družba M Sora, ki svoje izdelke – predvsem lesena okna in okovja – prodaja daleč naokoli. Tudi kriza ne uničuje njihovega razvoja. Toliko bolj težke gospodarske razmere, predvsem pa težka usoda evropskih čevljarjev, tepe žirovsko Alpino, ki je pred desetletji zaposlovala več tisoč sodelavcev, danes še več sto. Upamo, da bo tako ostalo, saj so predvsem njihovi športni čevlji (za tek na smučeh) med najboljšimi na svetu.

Kladivar ni več Kladivar, ampak del francoske korporacije Poclain Hydraulics, ki tudi v težkih gospodarskih časih v Žireh investira. Pred meseci so odprli novo proizvodno halo, posledično tudi zaposlujejo. V dobrih dvajsetih letih je močno zraslo tudi podjetje Ika in se s svojimi poslovalnicami širi po vsej Sloveniji in tudi zaposluje. Tudi Etiketa je še vedno uspešna, enako tudi podjetje Mapro, ki je že zdavnaj preraslo družinske okvire, podobno podjetje Ino in drugi. Ne smemo pozabiti niti na pri-

znanega izdelovalca sedežnih garnitur – Pohišstvo Žakelj.

Na Hotavljah, kljub znanim težavam gradbenih podjetij, še vedno režejo in oblikujejo kamen. Marmor Hotavlje ga tudi vgrajuje v najbolj prestižna plovila in najbolj prestižne svetovne hotele. Na Hotavljah se je predvsem s stopnicami uveljavilo podjetje Mizarstvo Jezeršek. Tudi na Sovodnju Termopol dobro dela, v Gorenji vasi je sedaj močan obrat Jelovice za proizvodnjo oken.

Na območju nekdanjega rudnika v Todražu je zrasla gospodarska cona, v njej pa številna podjetja, ki so prerasla garaže ali bila ustanovljena povsem na novo: Topos, Int vrata, Energija narave, Mizarstvo Potočnik, Hipler in drugi. To cono je rudnik uredil s pomočjo občine in evropske pomoči, podobno še eno gospodarsko cono v Dobju. V njej bo svojo novo tovarno gradilo podjetje Polcom, ki bi ga morda morali postaviti na prvo mesto, saj je eno od tistih, kjer kažejo, kaj je mogoče v 25 letih narediti z vizijo, znanjem in vztrajnostjo. Veliko manjših podjetij je zraslo tudi v okoliškem hribovju.

V Tavčarjevem dvorcu na Visokem so od letos naprej tudi poroke. / Foto: Denis Bozovičar

VISTA HIDRAVLIKA d.o.o.
Kosovelova ulica 14
4226 Žiri
Slovenija
Tel: 04/50 50 600
Fax: 04/51 91 900
E-mail: info@vista-hidravlika.si
www.vista-hidravlika.si

Izdelujemo:

- Hidravlične cilindre
- Hidravlične agregate
- Mini hidravlične agregate
- Hidravlične naprave

• Hidravlični cilindri in oprema za cepilce

Mraz, da kamen poka

Islandijo popotniki opisujejo z izbranimi besedami, meni je na misel prišla otroška pesmica: mraz, da kamen poka, pa nič zelenega nikjer ...

Marija Volčjak

Islandsko vreme je muhasto. Prvi dan je sonce kukalo izza oblakov in v zavetrju je bilo še kar prijetno. Naslednji dan je potegnil ledeno mrzel atlantski veter in prinesel snežni metež. Dan kasneje je lilo kot iz škafa. Zadnji dan je vendarle posijalo sonce, še vedno je mrzlo pihalo. Sonce domačine privabi na plan, ulice so napolnile zlasti družine z majhnimi otroki. Dekleta v mestnem parku so živahno klepetala, v kratkih rokavih in poletnih natikačih. Saj ne moreš verjeti, da jih ne zebe?! Oblečena sem bila v puhovko, s kapo na glavi, ki je doma nikoli ne nosim. Sedela sem na klopci v mestnem

parku, kjer tla ogrevajo, da jim ni treba kidati snega. Vendar me je zeblo kljub zimskim oblačilom, sončnim žarkom in toploti s tal.

Starejši italijanski par na drugem koncu klopce se je prav tako stiskal v puhovkah. Zima je bila tudi pri nas dolga, pomlad hladna, sta začela klepet. Tudi na Islandiji pravijo, da vse kasni za vsaj štirinajst dni, da bi trava že morala ozeleneti. Le dan se daljša, svetlo je tja do enajstih zvečer. Nato je beseda nanesla tudi na razposajena dekleta v parku, prav tako sta bila presenečena, da jih v mrzlem vetru ne zebe. Zato so pa tako čedne, ker so vedno na hladnem, se je pošalil Italijan. No, morda mraz res kaj

prispeva, saj so lepe Islandke že vsaj trikrat zmagale na tekmovanju za miss sveta, če ne večkrat. Morda prispevajo geni, saj so pogumni Vikingi pluli daleč na jug Evrope – trdijo celo, da so prvi odkrili Ameriko – in ugrabljali najlepše ženske. Kakorkoli že, Islandkam je treba priznati, da so zelo vitalne, da dobro skrivajo leta, nam v Italiji sonce hitreje zguba obraz, je pribila Italijanka.

Prvomajski skok na Islandijo

Za prvomajsko potovanje na Islandijo sem se odločila na hitro, ko sem prejela Kompasovo elektronsko obvestilo. Priložnost je bila odlična, saj je direktni letal-

Polja črne lave

Geotermalna elektrarna

ski let obetal pet polnih dni potovanja. Tja smo odleteli ob šestih zjutraj, med poletom ujeli dve uri časovne razlike, ob pol devetih smo bili že na Islandiji in pred nami je bil še cel dan. Vračali smo se ponoči. Kompas si svoj polet lahko privošči zaradi izmenjave slovensko-islandskih gostov, kar so uvedli lani.

Potovanje v času prvomajskih praznikov je vzelo le dan dopusta. Zato je šla na pot tudi 35-članska skupina kranjskih obrtnikov, saj so delavnice in prodajalne zaprli le za en dan. Dobre družbe tako ni manjkalo.

Islandija še kar raste

Islandijo sem pred leti videla z letala na poti v Ameriko. Leteli smo podnevi, vreme je bilo lepo, otok snega in ledu se je bleščal v soncu kot nevesta pred oltarjem. Vožnja od letališča Keflavik proti glavnemu mestu Reykjavik je ponujala povsem drugačno pokrajino – črno morje lave, ki je še najbolj spominjala na Lunino površino. Nič čudnega, da so Američanom očitali, kako so pristanek na Luni uprizorili kar na Islandiji. Občutek nenavadnosti pokrajine je še okrepil

Islandija je raj za fotografe.

Vroči žvepleni izviri

ogled razpoke na stičišču evrazijske in severnoameriške tektonske plošče, kjer si torej podajata roke Stari in Novi svet. Na mostu nad razpoko si z eno nogo v Evropi, z drugo v Ameriki, carski občutek, ni kaj.

Islandija je nastala v davnini zaradi razmikanja teh dveh plošč in s tem širjenja Atlantskega oceana. Zanimivo je, da proces še vedno ni končan, saj se plošči vsako leto razmakneta za dva centimetra. Islandija torej še vedno raste, v sto letih za dva metra. Prelomnica poteka

od jugozahoda do severovzhoda otoka in razpoke je moč najti na več koncih. Ob njih so številni ognjeniški stožci in lavni tokovi. V zadnjih petsto letih so vulkani z lavo prekrili dobro desetino otoka in ustvarili široka polja črne lave. Od naselitve otoka (leta 874 so prišli Vikingi, pred njimi irski menihi) je bilo več kot 150 vulkanskih izbruhov. Najbolj aktiven vulkan je Hekla na južnem delu otoka, ki bruha na približno deset let, večji problem kot lava je običajno prah, ki daleč naokrog pomori vso vegetacijo.

Hekli so včasih rekli vrata v pekel, danes privablja popotnike, da se vzpenjajo na 1.491 metrov visoko goro.

Na izbruhe vulkanov so Islandci navajeni, ne bojijo se jih kaj dosti. Navsezadnje so njihove posledice predvidljive, tudi strokovno so na področju vulkanizma dobro podkovani. Bolj jih je strah potresov, čeprav jih na Islandiji ni, saj se tektonski plošči odmikata, potresi so običajno tam, kjer se spodrivajo. Njihov strah je torej votel. Toda kdo ve, kaj se dogaja globoko pod zemeljsko površino.

Islandska zastava je podobna danski, dodali so rdeči križ kot simbol ognjenikov.

Dežela ledu in ognja

Islandiji pogosto pravijo otok ledu in ognja. Če je ogenj posebnost, je led razumljiv, saj dežela leži visoko na severu, pod severnim tečajnikom, nad katerim se začenjata polarni dan in polarna noč. Na Islandiji so poleti dnevi zelo dolgi, pozimi pa so zelo dolge noči. V jasnih nočeh je z malo sreče moč videti polarni sij, mi je nismo imeli, saj je nagajalo vreme.

Podobno kot lava tudi ledeniki pokrivajo dobro desetino otoka, pet jih je, največji je Vatnajokull, ki obsega kar 8.300 površinskih kilometrov, več kot vsi drugi evropski ledeniki skupaj. Na nekaterih mestih je debel kar kilometer. Islandija je dežela naravnih nasprotij, na eni strani beli ledeniki, na drugi črna polja lave.

Na eni strani mraz, da kamen poka, na drugi topla voda, ki se segreva v globinah in bruha na plan v obliki gejzirjev. Plava laguna v bližini Reykjavika je pravi čudež narave. Kopali smo se v morskem zalivu, ki ga grejejo podvodni izviri vroče vode, nad našimi glavami je divjala nevihta in bril ledeno mrzel veter. Nepozabno. In ne boste verjeli, nihče se ni prehladil. Še več, prepričana sem, da me na Islandiji ne bi zeblo kot psa, če bi se vsak dan namočila v Plavi laguni, saj imajo podvodni izviri 35 do 39 stopinj Celzija.

Ukročena narava

Lahko si mislimo, kako trdo je bilo včasih življenje na Islandiji: zaradi dolgih, mrzlih zim in kratkih poletij, ko komaj da kaj zraste, zaradi odmaknjenosti od celine, zaradi izbruhov ognjenikov, ki uničijo vse okrog sebe za dolgo vrsto let. Stara islandska hišica v muzeju je zgovorna: en sam skromen prostor, z ognjiščem na sredini, da so skupaj premagovali dolge, ledeno mrzle zime.

Odkar s pridom uporabljajo naravne danosti, je življenje veliko lepše. S toplo vodo iz zemlje ogrevajo praktično vse, celo rastlinjake banan. Po zgledu gejzirjev v ceveh pod zemljo ogrejejo vodo in pridobivajo elektriko (geotermalne elektrarne). Zato imajo gospodinjstva poceni ogrevanje s toplo vodo in elektriko. Draga je hrana, saj morajo marsikaj pripeljati na otok. V islandski kuhinji so že od nekdaj zelo pomembne ribe, v zadnjih desetletjih so ribolov razvili v pravo industrijo, ki ima 40-odstotni delež v islandskem izvozu, ki letno znaša pet milijard dolarjev.

Pred krizo leta 2008 so imeli Islandci enega najvišjih življenjskih standardov na svetu, s skandinavskim sistemom socialnega varstva, ki so ga včasih opevali tudi naši politiki, dokler nam evropski politiki niso zaukazali varčevanja v javnem sektorju.

Islandska vztrajnost

Nato je prišla gospodarska kriza, s katero so se Islandci spoprijeli na svoj način. Pustili so, da propadejo tri banke, kar je bilo za evropske politike in finančnike nezaslišano. Toda, po petih letih že prihajajo pohvale. Najpomembnejše je

Malce je zeblo tudi islandska šoferja.

Prostor, kjer so imeli parlament že davnega leta 930 kot prvi na svetu.

V tej hiši sta Reagan in Gorbačov končala hladno vojno.

Veličastna Hallgrímurjeva cerkev je nova, postavili so jo sredi Reykjavika.

vsekakor evropsko priznanje, da Islandija angleškim in nizozemskim varčevalcem ni dolžna vrniti denarja, ki so ga pred krizo nalagali v islandске (spletne) banke. So pač tvegali, vsaka država pa je dolžna skrbeti za svoje državljane.

Tako kot Islandci stoletja vztrajajo v neprijaznem naravnem okolju, so se kot zelo vztrajni, lahko rečem kar trmasti, izkazali v tako imenovanih vojnah za ribiške pravice v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, danes se pri reševanju krize. Si predstavljate, da so v času najbolj zaostrene ribiške vojne mogočnim angleškim ribiškim ladjam rezali ribiške mreže?! Končala se je tako, da so Islandci svoje ozemeljske vode razširili na 200 morskih milj, za kar so poleg poguma in vztrajnosti potrebovali tudi veliko razuma.

Po izbruhu krize so se Islandci uprli. Vsako soboto so protestirali pred parlamentom, dokler vlada ni padla, z njo vred so propadle tri komercialne banke. S pomočjo spleta so spisali novo ustavo, izvolili novo vlado. Vendar jim kljub

Zlati slap (Gullfoss) pada v treh stopnjah.

temu ni bilo lahko, za skoraj polovico so padle plače in pokojnine ter vrednost islandske krone.

Po petih letih leve vlade so imeli pred kratkim volitve in znova je zmagala desnica, ker je obljubila, da bo razrešila probleme tistih, ki so se v dobrih časih zadolžili za stanovanja in hiše, sedaj pa posojila ne morejo odplačevati.

Odlične ribje jedi

Če ne marate rib, jih boste na Islandiji vzljubili. Severnoatlantske ribe so povsem drugačne od jadranskih, prav nobenega neprijetnega vonja nimajo, ki se tako rad prikrade, kadar doma pripravljamo ribe.

Pravijo, da deželo spoznaš šele, ko spoznaš njeno kulinariko. V Reykjavíku, najmanjši prestolnici na svetu – ima le 130 tisoč prebivalcev – je dobrih gostiln zelo veliko. V hotelski brošuri so kot najboljše priporočali kar osemdeset restavracij. Ker smo bili vse dni na poti, smo lahko v miru jedli šele zvečer, vse restavracije so imele na jedilniku ribe in prav neverjetno je, na koliko načinov jih znajo pripraviti Islandci.

Najdražja je bila večerja v restavraciji Humerhusid, kjer liter dobrega italijanskega vina stane toliko kot pri nas sod primorskega refoška. Večerjo smo začeli z odlično kremno jastogovo juho s pečenim jastogom, nadaljevali z morskim listom z gobami – slednje so kar pogosto na jedilniku – prejem s tartufi in brokolijem ter končali z borovničevim sladoledom. In po gorenjsko pili vodo. Večerja je v tej odlični restavraciji stala 57 evrov, kar je za nas veliko, za islandske razmere običajno. Islandija je namreč za nas draga in praktično imajo vse stvari za nas dvojno ceno, od kavnice do večerje. Veliko restavracij ima na jedilniku jagenjčka, najboljši je bil na vikinški večerji v mestecu Hafnafjordur, nekaj kilometrov iz Reykjavíka. Z vikinškimi simboli okrašena zunanost in notranost restavracije ter kitarista, ki sta z vikinško donečim basom privabljala turiste. Vikinška večerja je stala 40 evrov, vključevala je tudi šilce črnega vruga, kakor pravijo zelo močni žgani pijači.

Odlična je bila večerja v restavraciji Skolabru, ki so jo sredi Reykjavíka uredili v nekdanji šoli, zato sprejme kar 180

Plava laguna je čudež narave.

Tudi Clinton je v znameniti kiosk prišel po »vročega psa«.

Na Islandiji boste vzljubili ribe.

Kip smo po slovensko poimenovali tajkun.

gostov. Znanja je po islandskih specialitetah, za predjed so se na krožniku znašli losos s koprom, naravno sušen kit, polenovka z gorčično omako in goska z melono. Sledil je jagenjček z divjimi gobami, s krompirjevim ragujem in tradicionalno islandsko zeliščno omako. Večerjo smo končali s palačinkami, ki so na Islandiji zelo priljubljene, dodali so jagodni kompot. Vse te poslastice so stale 43 evrov, brez pijače seveda.

Zaradi samopostrežnega načina je zlasti za turiste zelo privlačna restavracija Reykjavik, kjer si lahko krožnik (ali dva) naložiš do vrha z najrazličnejšimi ribjimi specialitetami, od jastoga in kita

do lososa in morskega psa, od rakcev do Ker so oči velike, vsaj pri sladica na zmernost opozarjajo tradicionalni skyr, čokoladni mousse in creme brulee v zelo majhnih porcijah, tudi torte so razrezane na majhne koščke. To je zaradi tega, da lahko pokusiš vse, smo po gorenjsko tolmačili široko kulinarčno ponudbo.

Kapljice za pomlajevanje

Zaradi velike odvisnosti od ribolova in predelave rib se na Islandiji vse bolj usmerjajo v druge dejavnosti, postavili so tovarne umetnih gnojil in aluminija,

.....
Islandijo opisujejo z izbranimi besedami: prečudovita, čarobna, mamljiva, prvinska, neskončen mir, omamno lepa, domišljajska ...

Ali pa: dežela ledu in ognja, neskončnega miru, večna svetloba severa, dežela presežkov tam daleč na severu, dežela z največjim evropskim ledenikom, največjim slapom, najstarejšim parlamentom in najmanjšim glavnim mestom ...

Nemara najboljšo oznako je Islandiji pripisal popotnik, ki se je sam podal na pot okoli otoka in zapisal: en sam velik nič, vendar čudovit.

država spodbuja računalništvo, raziskovanje in znanost.

Na prelomu tisočletja so svet osupnili z odločitvijo, da gensko kodo svojega prebivalstva proti plačilu odstopijo v uporabo medicinskim in farmacevtskim raziskovalcem po svetu. Islandija ima približno 300 tisoč prebivalcev, dolgo vrsto let že poleg zdravstvenih podatkov vestno beležijo tudi podatke o družinskem poreklu oziroma družinska drevesa. Genski podatki o teh modrookih in svetlolasih severnjakih, ki so zadnjih tisoč let živeli bolj ali manj osamljeni na svojem otoku daleč na severu in zaradi tega ohranili izredno homogeno gensko osnovo, predstavljajo neprecenljiv vir za odkrivanje novih, učinkovitejših zdravil za številne, še neozdravljive bolezni. Odločitev, kako bodo ravnali z gensko kodo, je sprejel islandski parlament, saj so se tako želeli zaščititi pred tujimi prekupčevalci in s tako pomembnega »izvoznega izdelka« odstraniti sleherno senco dvoma.

Islandska farmacevtska industrija se hitro razvija. Na trg prihajajo tudi izdelki široke potrošnje, kakršna je denimo krema za obraz. Najnovejši hit je krema EGF, ki jo prodajajo tudi v brezarinski prodajalni na letališču. Prodajalka me je vneto prepričevala, da je to bioaktivna krema, s katero jim je uspelo prodreti na

letala ene najboljših letalskih družb Air France, kar je seveda samo po sebi znak odličnosti. Krema dopolnjujejo pomlajevalne kapljice, ki jih zvečer naneseš na obraz in učinkujejo tako dolgo, da je zjutraj potrebno zelo malo kreme. Prodajalka me je seveda prepričala, krema je res dobra, saj neverjetno dolgo ohranja vlažnost kože. Kakšen bo učinek kapljic, bomo pa še videli.

Nasvidenje, Islandija

Lahko rečem, da so mi bili na Islandiji všeč narava, ljudje, način življenja, kulinarika, državna ureditev, izjemno lepo oblikovani izdelki ... Skratka, vse, razen vremena, zlasti mrzlega vetra. Veliko sveta sem že videla, doslej sem samo v Jeruzalemu rekla, da ga bom še obiskala, ker je tako nabit z zgodovino. Islandiji sem prav tako rekla nasvidenje. In nisem bila edina, tudi drugi so ob vrnitvi ugotavljali, kaj vse bi si še lahko ogledali. Upam, da bom prihodnjič ujela lepše vreme in bodo nastale lepše fotografije, kajti Islandija je zaradi svoje slikovitosti in razgledov raj za fotografe.

Slap Seljalandsfoss se spušča 60 metrov v globino.

Reykjavíška opera je zaradi krize tri leta kazala »rebra«, lani so jo dokončali, tako je postala simbol krize.

SILA v Bohinju

Namen društva SILA je tudi druženje, zato smo se odpravile v Bohinj, kjer prirejajo Festival alpskega cvetja, tokrat v okviru »Evrope divjega cveta«, ki je potekal v petih državah.

Dunja Bohorič

SILA je mednarodno združenje žensk, ki je najbolj znano po dobrodelnem bazarju, na katerem prodajajo dobrote in drobna darila iz vseh koncev sveta. Namenjena je tudi druženju, tokrat smo se podale na Gorenjsko: Korejka, dve Finki, Avstralka, Grkinja, dve Turkinji in šest Slovenk.

Najprej smo se ustavile v Radovljici, nato na Bledu, naš cilj pa je bil Bohinj. V Bohinjski Bistrici smo v hotelu, ki ima oznako eko, okusile eko malico in eko pijačo. Na krožnikih so se bohotile dobrote okoliških sirarn in skrbno pripravljenih domačih pogač, pijačo je predstavljala voda z okusnim in dišečim dodatkom rož in zelišč.

Skupini sta se tu pridružila naša znanca Klemen in Jana iz Turizma Bohinj, ki sta postala naša vodnika. Zapeljali smo se do jezera in se ustavili pred maketo Triglavskega pogorja, zanimivim prikazom gora, ki obdajajo Bohinjsko jezero. Našo pozornost so prevzeli veliki barvni foto-

grfski panoji, ki so s čudovitimi posnetki predstavljali divje cvetje: pljučnik, trobentica, avrikelj, spomladanska resa, lopatica, svišč, srčna moč, orlica. Nestrpno smo pričakovale, da jih najdemo v naravi.

Toda kje? Še vedno skrivnostni Klemen se ni dal premotiti, ko smo ga spraševale, kje je vendar »festival«? Pri vstopu na ladjo smo se srečali s predstavnikom Škotskega turizma, Patricio

in Ianom, ki sta idejo Mednarodnega projekta »Evropa divjih rož« pripeljala v Bohinj. Presenečenje je bilo za Bredo, eno izmed naših članic, še toliko večje, saj je gospoda Iana že pred dvanajstimi leti videla v televizijski oddaji, ko je ljubeče razlagal o lepotah Bohinja ter o cvetju, ki se ga niti ne zavedamo. Ian je stalen obiskovalec Bohinja in tudi slovensko se je že dobro naučil. Veseli smo bili srečanja in skupaj nadaljevali z vožnjo po jezeru, slišali veliko lepega in se veselili, da nam je bilo vreme naklonjeno. Stella, Pirjo in Zivile kar niso mogle skriti občudovanja simpatičnega lokalnega vodnika, ki nam je pripovedoval o legendah Bohinja in jezera. Občudovale smo mirno gladino jezera in posnetke skrbno shranjevale v naše fotoaparate.

Naslednji podvig je bil Vogel – žičnice na Vogel, v nekaj minutah smo se z žičnico dvignili nad jezero. Ob počasnem pristajanju nas je Klemen opozarjal na divje rože, ki so rasle v skalah in mimo katerih smo se počasi pomikali. Zasneženi vrh nam ni dajal občutka, da smo na vstopu poletja. Sprehodili smo se po snegu, posneli nekaj fotografij in se kmalu vrnili do jezera, kjer smo se poslovili od simpatičnih Škotov.

Hitele smo še na dogovorjeno kosilo v gostilno Danica, ki je bilo dobesedno zabeljeno s čudovitimi – užitnimi cvetovi. Večina tega divjega cvetja je namreč užitnega – lahko kot svež in lepo obarvan zaključek v hrani na krožniku, lahko pa

posušeno v obliki zdravilnega pripravka za čaj. Presenetil pa nas je tudi kratek obisk župana Bohinja.

Kljub dobri hrani nas je še vedno zanimal Festival divjih rož. Kje vendar je?

»Vse, kar nas obdaja,« nam je končno razodel Klemen na velikem travniku ob gostilni, »in vse to živo pisano cvetje, ki ga narava premore, vse to je festival divjega cvetja v Bohinju.« Obnemele smo. Tako enostavno, tako lepo in sproščujoče, pa človek sploh ne pomisli: saj

vendar stojimo ob največjem bogastvu travnih bilk, cvetov različnih barv, ki jih ob sprehodih nenehno srečujemo, pa se bogastva sploh ne zavemo. Iz tišine nas je predramila Stella, ki se je tukaj sprehajala že pred nekaj leti in je ob vrnitvi v Grčijo znancem pripovedovala, da je Slovenija čudovita dežela, »kozolce in vaške hiše z malimi okni, cvetje, valovanje trave in gladino jezera, v katerih se vidi odsev Triglavskega pogorja, pa vidim šele danes.«

Vrt oaza miru

Vrt je ogledalo hiše in pika na i vsake novogradnje ali obnove stanovanjskega ali poslovnega objekta. V svojem vrtu si predvsem želimo, da bi imeli in uživali tisti košček svojega prostora in miru, ki si ga ne moremo privoščiti ob vsakodnevnem življenjskem tempu.

Vsakdo, ki si urejuje, obnavlja ali povsem na novo oblikuje vrt, si želi, da bi bil ta najlepši vrt, v katerem bi užival in bi jemal dih tudi mimoidočim ali gostom. Pri urejanju ali prenavljanju vrta je najpomembnejše, da ima ta svojo dušo in je namenjen predvsem lastniku, ki naj bi v njem užival in našel svoj mir in počitek od vsakdanjih stresov.

Človek si je vedno želel podrediti naravo, a je to praktično nemogoče in prav je tako. Okrasni vrt, pa naj bo to velik ali majhen, pa kljub temu lahko oblikujemo tako, da ga imamo z manjšimi posegi in vzdrževanjem redno pod kontrolo, a je še vedno lep in naraven.

Obstaja veliko načinov oblikovanja, zasaditve in ureditve vrta. Ta je lahko bogato zasajen z rastlinami, ki zastirajo poglede sosedov ali zunanjih opazovalcev in ima mehkejšo oblike. Lahko je urejen bolj skromno, a še vedno lepo. Linije so lahko bolj pravilne in omejene z obrobami, ki so za vzdrževanje na primer trate zelo primerne. Za zapolnitev praznih prostorov si lahko izberemo kakšno klopco, na kateri posedimo v poletni vročini pod senco drevesa, ali pa manjšo uto. Namesto tega si lahko omislimo prijetno teraso, na kateri uživamo ob pogledu na naš vrt. Ob terasah so prijetne tudi rastline, ki so primerne za zasaditve v raznih posodah.

Tudi trate same so lahko lep okras vrta, pa čeprav je ta zasajen tako, da imamo z njegovim vzdrževanjem kar najmanj dela, kar je v teh časih, ko vsem primanjkuje časa, še najbolj zaželen način ureditve. Če želimo imeti lepo trato, si moramo seveda zagotoviti redno zalivanje z namakalnimi sistemi, obenem pa ne smemo pozabiti na redno gnojenje in košnjo trate. Vsa navodila za vzdrževanje lahko dobimo od

strokovnjakov, ki so nam vrt uredili. Če pa smo se tega dela lotili sami in nam je uspelo, pa v tem sodobnem svetu, predvsem na svetovnem spletu ne manjka izčrpnih informacij o vsem, kar si želimo izvedeti in lahko koristno uporabimo pri oblikovanju ali vzdrževanju svojega okolja in vrta.

Vrt si lahko vsakdo uredi sam, če pa tega ne zmore ali ne zna oziroma nima časa,

pa je najbolje, da si poišče strokovnjaka na tem področju, ki mu bo pomagal pri načrtovanju in izvedbi ter prilagodil svoje znanje in delo naročniku. Vrt bo tako oblikovan in urejen strokovno in po

pričakovanih in željah ter zmožnostih vsakega posameznika. Bistvo vsakega vrta, pa naj bo kakršenkoli, ki ga načrtujemo in kasneje izvedemo, sami ali pa s pomočjo vrtnarjev in urejevalcev okolja,

pa je, da ima dušo, da v njem uživamo, smo zadovoljni z narejenim in da si lahko v redkih prostih trenutkih vzamemo čas zase, se odpočijemo in najdemo svoj notranji mir.

**IZDELKI IN PRIBOR
ZA VSE NAČINE ZALIVANJA**

SVETUJEMO IN NAČRTUJEMO

- namakalni sistemi za zelenjavne vrtove, balkone in okrajna korta, dvignjene gredice...
- namakalni sistemi za trave, večje in manjše vrtove, zelene strehe, športna igrišča...
- programi "SESTAVI SI SAM SVOJ NAMAKALNI SISTEM" (DIY) "DO IT YOURSELF"
- kapljični in mikro zalivni sistemi
- sistemi za POLJPREJELO in večje pridelovalne površine
- bogata ponudba izdelkov za zalivanje za široko potrošnjo
- črpalke in dodatni pribor za hitro in profesionalno uporabo...

claber
www.claber.si

ZA NAROČILA NAD 50 € BREZPLAČNA POŠTNINA

Trgovina MT CVEK
Poslovni center
vhod C5
Jelenčeva Ulica 1
4000 Kranj

pon: pet.
8:00 do 19:00
sobota
8:00 do 13:00
nedelje in praznike
zaprto

www.mtcvek.si

Sonce je lahko tudi nadležno

To najbolj vedo delavci v kamnolomih ali cestarji pri polaganju asfalta ...

Miroslav Braco Cvjetičanin

Vendar sonce lahko moti tudi vse nas, ki hočemo lenariti na domači terasi, a ne moremo, ker sonce neusmiljeno tolče naravnost v počitka željno telo. Postopek zaščite je klasičen oziroma šolski primer. Najprej gremo v najbližjo veleblagovnico po senčnik in zanj odštejemo najmanjši možni znesek, češ saj za teh nekaj res sončno napadalnih dni bo že dober. Seveda ima ta »marela« spodaj rezervoar za vodo, ki nam služi kot podstavek in utež. Zelo praktična zadeva, če imate veliko teraso, in zelo nepotrebna, če imate malo, saj vam samo podstavek zasede dobro četrtino počivalnega prostora. Ampak, zaščita deluje tako, da meče senco samo na en stol, mi jih imamo pa najmanj štiri in še toliko ležalnikov in seveda veliko mizo, na kateri je včasih tudi kaj užitnega za jesti in popiti. Sonce neusmiljeno nabija na limonado v vrču in na vse druge stole razen na vašega, torej

na tistega, ki je kupil senčno marelo. Prvi veter nam odnese marelo na sosedov vrt, kljub temu da je podstavek poln vode. Ni nam težko s sosedovega vrta pobrati marele in jo vtakniti nazaj v podstavek, če je veter ni seveda polomil. In ker smo pri ceni varčevali, se zlomi hitreje kot pa , saj poznamo pregovor: malo denarja, malo muzike.

Naslednja faza boja proti nadležnemu soncu je boljša marela oz. senčnik. Potrebujemo večjega, težjega in bolje stoječega. Večjega predvsem zato, da daje senco še na koga drugega kot pa na kupca. Tako velikega, da zasenči tudi hrano na mizi in še na kak ležalnik poleg terase. Tak senčnik je s prejšnjo »marelo« neprimerno dražji, ker je tudi boljši. Boljše platno ima, tako, ki še težje prepušča sončne žarke, in tako, ki zadržuje celo vodo v primeru, da nas pri počitku na terasi preseneti dež. Odporen je tudi proti nevihtam, saj je dobro stoječ v svojem stojalu, ki se ponavadi kar privijači v keramiko naše terase. Krasna zadeva, ki zahteva neprestano skrb za vzdrževanje in seveda še več prostora na terasi. Skrbi nas, ali jo bomo pravočasno zaprli pred prihajajočo nevihto, ker če tega ne storimo, zna biti zelo nevarno za fasado in spet sosedov vrt. Površina takega senčnika je velika in ko veter zapiha pod krilo velikega platna, ne izgubi sape, temveč odpihne vse k višku. Zaradi okornosti in teže jih odpirajo samo moške roke, ki pa jih ni doma ravno takrat, ko se bliža nevarnost za senčnik ali potreba po zapiranju. Vse bolj postajamo nestrpni in boječi in začnemo razmišljati o bolj praktičnih obrambnih sistemih proti nadležnem soncu.

Tenda kot dokončna obramba

Spet smo na začetku. Tende so senčniki in niso »marele«, torej spet novo poglavje in začetniške napake. Nič nimam proti nizkocenovnim tendam, ki jih lahko kupimo v veleblagovnicah, torej pri tistih, ki so strokovnjaki za vse, kar rabimo za dom, in niso ozko specializirani. Tende so lahko zelo drage, lahko pa tudi zelo poceni, torej tako, kot gre to pri vsaki stvari, ki jo rabimo za dom. Zaradi vsesplošne krize ali enostavno zaradi pustih denarnic se najprej odločimo za nizkocenovno tendo iz veleblagovnice. Kupimo, kar imajo na polici, in nam gre na smeh, ker opazimo, da je skoraj desetkrat cenejša kot pa pri specializiranem prodajalcu tend in drugih senčil. Beremo navodila, ki so ponavadi prevedena z »google translate«, in že vrtamo v fasado našega doma. Krasna je, poceni je in deluje. Če smo malce bolj radodarni do sebe in bolj borbeni proti soncu ter večji iskalci sence, potem si celo privoščimo tako tendo, ki deluje s pomočjo motorčka, kar pomeni, da nam ni treba na roke »vintati« na »odprto« in »za-

AKROL

AKROL Tomaž Kosec s.p.
Prešernova 8, 1234 Mengeš
Tel.: 01 7237 284
Gsm: 041 798 122
info@akrol.si

www.akrol.si

ROLETE
ŽALUZIJE
KOMARNIKI
GARAŽNA ROLO VRATA
LAMELNE ZAVESE
PLISEJI
ROLOJI

Izdelava, montaža in servis senčil

prto«. Krasna zadeva, če imamo na terasi vtičnico za elektriko. Če tega nimamo, pač vrtamo naprej do dnevne sobe, kjer pa jo zagotovo imamo in jo povežemo z novo na zunanji terasni strani. Lahko pa damo nadometno napeljavo čez fasado in eno veliko stikalo kot novo pridobitev terasnega interierja. Krasna zadeva, vse deluje za »normalen« denar in globoko senco. Ob prvem sončnem napadu se smehljamo na ležalniku pod novo tendo in se še vedno sprašujemo, zakaj so nekatere tende tako veliko dražje kot pa ta, ki smo jo kupili v veleblagovnici in jo sami montirali. Odgovor ponavadi pride še isto poletje, naslednje pa zagotovo. Najprej nam crkne motorček (če ga imamo), če ga nimamo, potem je na prvem mestu polom tende ob prvem vetriču in ne resnem vetru. Konstrukcija »poceni« tende je krhka, material, iz katerega je narejena, je nezanesljiv, je lahka s poceni zglobi in ležaji in vse je tako narejeno, da je lepo videti na slikah prodajnih katalogov. Je to sploh senčnik? Se sprašujemo, ko ugotovimo, da so žarki dobili vojno s platnom, ki je prehitro izgubilo svojo impregnacijo, je postalo blede in na njem ni več tako raznovrstnih barv, ampak zgolj ena velika blede in pusta različica. Nekoč smo jo zaprli, ne da bi se prej posušila. Ko smo jo naslednjič odvili, smo opazili močno zeleno plesen, ki je zmerno zaudarjala, ko pa jo je sonce začelo sušiti, je zaudarjala nenormalno. In zakaj je tako zmečkana? Verjetno zaradi nizko kakovostnega platna.

Tende so zakon

Pri tendah gre naša evolucija naprej in zato je vsaka druga boljša kot tista prva iz veleblagovnice, za katero smo odšteli smešno malo denarja. Skesano smo poklicali specialista za senčila. Kar nekaj jih je na Gorenjskem, za katere pravijo, da so najboljši v državi. Drago nas bo stala visoko kakovostna tenda, to vemo, že preden smo ga poklicali. Vendar v čem je taka razlika, saj je tenda samo tenda, pri mili volji! In potem poslušamo mojstra, ki ne neha s hvalnicami svojih tend in slabospevi tistih iz veleblagovnic. Kdor hvali svoje in graja tuje, ni kaj prida prodajalec in zato upamo, da je vsaj toliko boljši mojster. Seveda mu gre zaupati, saj je ozko specializiran in ponuja le najboljše obrambne sisteme proti nadležnemu soncu. Ker smo še vedno pod vplivom prve izkušnje s tendami, smo postali »tendoboječi« in skrajno previdni naročnik. Klasična tenda je najbolj razširjena izvedba tende. To dejstvo poznamo iz vseh drugih primerov in stvari, ki smo jih nabavili za naše stanovanje. Nič novega, torej, ampak kako, da tega nismo prej vedeli? Prednost klasične pred polkasetnimi in kasetnimi tendami je v tem, da se platno hitreje posuši, je manj občutljiva na morebitno spremembo nastavitvev pri dolgoročni uporabi, nezahtevna montaža, lahko je, cenejša in platno se manj razteguje. Kjer so plusi, so tudi minusi, zato je klasična tenda manj zaščitena pred vlago

in dežjem in seveda ni tako lepa, kot je lahko kasetna. Polkasetna in kasetna? Nad klasično namontiramo strehico in to je to! No, je rešitev, vendar potem je naša terasa podobna »vrtičkarski kolibi«. Imamo zelo lepo teraso, zato mora biti tudi tenda zelo lepa. Seveda izberemo kasetno varianto in cena nas položi po keramiki naše terase! Ampak, če kupujemo, kupimo dobro, je star gorenjski pregovor, ki sem si ga ravno izmislil. Premalo denarja imam, da bi kupoval poceni stvari, pa je mislim, da angleški pregovor, ki ga uporabljamo tudi Gorenjci.

Kasetna tenda je višek luksuza naše terase. Razkazujemo jo celo sosedom. In ne

Že 15 let z vami!

SENČILA®
ASTERIKS

www.asteriks.net

SVET SENČIL

- tende - markize
- žaluzije (zunanje in notranje)
- rolete ■ panelne zavese
- komarniki ■ screen roloji ■ roloji
- rolo garažna vrata ■ plise zavese

**SVETOVANJE, IZDELOVANJE,
MONTAŽA IN SERVIS**

Peter Rozman s.p.

Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, Slovenija

T: 04 59 55 170

G: 041 733 709

E: info@asteriks.net

Obiščite nas v našem razstavnem salonu.

samo to, naša kasetna tenda ima ime, je blagovna znamka, ki nekaj pomeni v svetu tend, in je naš mojster iz podjetja, ki nam jo je prodal, povedal, da je zelo vesel, da jim je uspelo pridobiti ekskluzivo za prodajo in montažo tako znanega izdelka. Kadar je kasetna tenda odprta, je elegantna z raztegljivimi, močnimi, čvrstimi rokami in je lahko seveda popolnoma avtomatizirana. Tiste najbolj pametne se same odpirajo, ko sonce postane prevroč, in se same zapirajo, ko sonce izgubi svojo moč. Same točno vedo, kdaj bo deževalo, zato se kot polž skrijejo v svojo hišico oziroma kaseto in točno vedo, kdaj je veter premočan in nevaren za poškodbe. Vse to pomeni, da vam ni treba biti suženj lastne tende. Lahko ste daleč od doma in vedeli boste, da se je tenda sama skrila pred prihajajočim neurjem. Lahko ste daleč od doma in ko boste prispeli na svojo ljubljeno teraso, bo ta že ponujala globoko senco, ker se je sama spravila na obrambne položaje pred soncem. Kaseto imajo zato, da daje popolno zaščito pred okoljskimi dejavniki ter zato podaljšujejo življenjsko dobo platna, tkanine. Tudi če je platno zloženo mokro, se to skozi reže za zračenje kasete suši in tako zmanjšajo možnost pojava plesni in alg. Kasete z marljivimi ščetkami preprečujejo vnos tujkov, smeti v podobi listja, vejic z vašega bližnjega drevesa, ob zlaganju platna v kaseto, tako da preden jo zvijete, ni treba strehe tende pometati in čistiti. In to še ni vse, kasetne tende vam lahko celo polepšajo fasado, teraso in s tem videz celega doma, ker lahko izbirate med nešteti oblikami in barvami. In še to ni vse, specializirani prodajalci ali proizvajalci vam lahko naročijo ali izdelajo točno take velikosti kasetne tende, ki vam bo zakrila luknje, nastale ob montiranju tiste vaše prve, ki jo sicer ne boste nikoli pozabili, a boste z veseljem v fasado zvrtnane luknje prekrili.

Hausmart!
super ponudba
OKNA VRATA - SENČILA
 MODRA ČISTILKA
 080 87 74
 Sveti Duh 138, 4220 Skofja Loka, E-mail: info@hausmart.si

In to še ni vse ...

Kasetne tende niso naj, naj rešitev. Tako veleva naš vsakdan na poletni terasi. Zaradi uslužnosti tend nam postane življenje na terasi prijetno do te mere, da si želimo še več časa prebiti v njenem objemu, zato začnemo razmišljati o nadstreških takih, fiksnih, ki lahko mogoče kdaj preidejo kar v zastekljen vrt. Pot je sicer dolga, ker je dolga tudi življenjska doba kasetnih tend. Pa vendar v zelo malo primerih kasetno tendo zamenja nova kasetna tenda, ker nas premami različica, ki postane skoraj »nadomestna gradnja«. Če ste prepričani, da so tende drage, moram sporočiti, da to ni še nič v primerjavi z nadstreški, ki nam služijo predvsem kot senčniki, ki pa hitro postanejo zaščita terase pred dežjem, snegom in vetrom. Torej zahteva se močna konstrukcija, izvedba, ki jo ne omaja niti burja niti »tržičan«, niti vihar, ki je ne polomi teža obilne snežne odeje, ki odtoči vso deževnico, ki se vlije v poletnih nočeh. Zahteva se najboljše od najcenejšega, če je le možno oziroma zato, ker smo pač iznajdljivi in varčni Gorenjci. Na trgu je ogromno ponudbe. Proizvajalci in prodajalci so šli tako daleč, da vam take vrste senčil naredijo šele potem, ko vidijo, kakšno hišo imate! Da. Prav ste razumeli! Ne delajo samo lesenih, rjavih, dolgočasnih terasnih nadstrešnikov. Že dolgo ne, danes delajo take umetnije, da vam v bistvu še polepšajo dom. Zakaj bi imeli leseni terasni nadstrešek, če pa na vaši hiši nimate niti enega kvadratnega metra vidnega lesa? Ali zakaj bi imeli aluminijasti terasni senčnik, če pa imate »gozdarsko« hišo, na primer? Zakaj bi ga prekrili z »navadno« opečno kritino, če lahko naredite »šibedah« oziroma premično stekleno streho, pod katero, glej ga zlomka, nikoli ni vroče, čeprav je nad vami steklo. In variante bi lahko naštevali v nedogled, ker je tudi ponudba taka. Po vsem tem se pojavi vprašanje, zakaj je tak fiksní nadstrešek boljše senčilo kot pa, recimo, kasetna tenda. Razlog tiči v dolžini. Tende, ki naj bi merile v raztegnjenem stanju več kot tri metre, so dražje, ker imajo zahtevnejšo konstrukcijo in zmogljivejše avtomate, zato se začne razmišljati, kaj se dobi za podoben denar, daljše in enako, če ne še bolj učinkovito. In odgovor je vedno: pokrijmo teraso! Kako? In potem se najde rešitev, s katero smo zadovoljni do konca svojih dni, ker take umetnije ponavadi preživijo tudi kompletno adaptacijo hiše oz. doma, tam nekje po treh, štirih desetletjih od dneva vselitve.

S trajno pokritimi terasami smo zadovoljni predvsem zato, ker je skrb za vzdrževanje povsem odveč. Mogoče imajo hibo le tiste najbolj moderne izvedbe, ki so zašle na gorenjski konec, čeprav so mišljene za »prvo vrsto ob morju«. Torej tako, lahkotno, »havajsko«, ki ne prenese večje teže, kot je teža nekaj odpadlih storžev borovčka, nekaj deset kilogramov suhih iglic in zdržati mora težo dveh, treh dobro rejenih galebcev. Na Gorenjskem imamo pa snega na tone in ta sneg je res težak, tako težak, da lomi vse pod seboj. Torej, obstaja nevarnost, da se nam zaradi napačne izbire terasnega nadstreška, prej podre, kot pa najdemo lestev, splezamo nanj in začnemo s kidanjem. Napačna izbira pa pride zato, ker ga zmeraj izbiramo v poletnem času, ko niti ne pomislimo, da bo kmalu spet zima. Navset: vse senčnike izbirajte in kupujte, ko vas najbolj zebe! To gre vkup s tistim moškim pravilom: Ne hodi lačen v Mercator!

Visoka tehnologija, ekološka ozaveščenost, naravni resursi, strokovnost z vizijo za prihodnost.

KOTLI NA PELETE TOPLING BT

- **Visoko kvalitetna kompaktna in ekološka kotla na pelete.**
- **Regulacija Danfoss**, enostaven, učinkovit celodnevni nadzor nad delovanjem kotla - sistema ogrevanja, gretja sanitarne vode, upravljanje preko sobnega termostata.
- **Kurišče je izdelano iz visoko kakovostnega ognjevarnega litega jekla** in obloženo z ognje odpornim betonom-šamotom; visoka odpornost na toplotne obremenitve.
- **Kotli moči od 20 kW do 500 kW.**
- Vgrajen ventilator, raztezna posoda in obtočna črpalka. (BT COMPACT 20)
- Testirano v TGM Avstrija.
- **Subvencija EKO sklada** - 25% investicije.

KOMBINIRANI KOTLI 3BT

- **Uporaba več energentov: Drva, Premog, Peleti.**
- **Sestavljen iz dveh neodvisnih kurišč znotraj kotla.** Eno kurišče za pelete, drugo za polena, premog in brikete.
- **Možnost priključitve oljnega gorilnika.** Dodatno sta vgrajena električna grelca 2 x 9 kW. Moč vsakega kurišča je 25 kW pri modelu 3BT25, velikost zalogovnika za pelete je 230 kg.
- **Avtomatski preklap – prehod uporabe energenta, polena-peleti.**
- **Regulacija Danfoss – enostaven, učinkovit celodnevni nadzor nad delovanjem kotla.**
- Projektirani, proizvedeni in testirani po EU normi EN304 in EN303-5.

PEČ NA PELETE
BT COMPACT

KOMBINIRANI KOTEL
3BT

ŠTEDILNIKI SENKO

- **Štedilniki so obloženi z šamotno opeko** na način, da se maksimalno izkorišča vsa nastala toplota, s tem se doseže manjša poraba goriva za enako ogrevanje prostora.
- Na zadnji strani štedilnika je vgrajen dovod zunanjega zraka za izgorevanje, saj se s tem izognemo porabi toplega zraka kisika v prostoru v katerem se živi, obvezno za nizkoenergijske in pasivne hiše.
- Priključek za dimnik je po višini nastavljen za 30 mm.
- **Plošče za kuhanje debeline 8 mm.**
- Z ali brez pečice.

KAMINI SENKO

- Nazivna moč: 20 - 35 kW in 30 - 35 kW.
- Vsebnost vode: 32 L.
- Avtomatska regulacija zraka.
- Odvod dimnih plinov fi 200 mm.
- Termična zaščita kotla pred pregretjem.

ŠTEDILNIK NA TRDA GORIVA ZA
CENTRALNO OGREVANJE

KURIŠČE KAMINA ZA
CENTRALNO OGREVANJE

5 LET
GARANCIJE

25 LET
IZKUŠENJ

TGM
Versuchsanstalt

HETAS

tuv
CERT
DIN EN ISO 9001:2008

NA VOLJO ŠIROKA PALETA KOTLOV NA POLENA

Ko iz lončene peči zadiši po pečenki ...

... se ustvari pravo domače, nedeljsko popolno sproščeno počutje.

Miroslav Braco Cvjetičanin

Ko moški, zleknjen na kavču, zazna vonj po pečenki, ve, da se bliža vrhunec dneva. Pečenka, spečena v lončeni peči, je prav gotovo poslastica številka ena vsakega ljubitelja mesnih jedi. Pa vendar je treba počakati. In med razmišljanjem o kosilu, vrhuncu dneva, s pečenko kot glavno jedjo, je dobro vedeti nekaj, kar Zvone Turk, pečar, strokovnjak za lončene peči in direktor podjetja Pečarstvo Turk s. p., že dolgo ve.

»Ogrevanje in priprava hrane sta bila že od pradavnine tesno povezana. Danes, ko ugotavljamo, da napredek in razvoj

dostikrat zavijeta tudi v slepo ulico, pa vedno več ljudi išče stare, preizkušene rešitve in tukaj se vedno znova potrjuje vrednost zidanih štedilnikov in lončnih peči. Ne glede na to, da se te naprave uporabljajo že stoletja, še vedno lahko sledijo toku časa in se lahko prilagodijo sodobnim zahtevam, ne glede na to, v katero smer zavije razvoj,« pravi Zvone Turk in dodaja:

»Kar se tiče ogrevanja in priprave hrane, je eden najosnovnejših in vsem poznanih naprav štedilnik na drva. Ta omogoča pripravo hrane, ogrevanje prostora, v katerem stoji, pa seveda tudi možnost ogrevanja oddaljenih prostorov in ogre-

vanja sanitarne vode. Štedilniki danes doživljajo ponovno rojstvo, ne le zaradi stoletja dobrih izkušenj z njimi, pač pa tudi zaradi vedno novih možnosti, ki se odpirajo z novimi tehnološkimi rešitvami. Kljub temu da so omejitve glede emisij v ozračje vedno bolj ostre, se štedilniki ne samo upirajo zobu časa, pač pa lahko služijo kot vzorčni primer okolju prijazne naprave. Pri boljših štedilnikih se je še celo izkazalo, da se, kar se tiče emisij v ozračje, zlahka kosajo z najmodernejšimi pečmi, pa njihova uporabnost ni prav nič zmanjšana – nasprotno, taki štedilniki so samo še bolj učinkoviti.«

BEGRAD NIKO TRANS

VAŠA PARTNERJA PRI GRADNJI
Telefon.: 04/2364-070, 04/2364-030

- betonarna vse vrste betonov
- granulatni pesek (gramoz) za betonske mešanice in estrihe
- razvoj betona v najkrajšem času z naj sodobnejšim avtomatiziranim z železnimi
- vgrajeno roko s črpalko na kamionu (doseg roke 25 m), popolna izraba materiala, zelo primeren za težko dostopne kraje, kjer je dostop več kamionom otežen, za manjše betonaže, greznice, škarpe, brez razsipavanja betona v okolico
- kiperski prevozi
- notranja in mednarodna špedicija
- izkopi z lahko in težko mehanizacijo
- razvoj najmanjših možnih količin materiala

Odslej tudi TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

- opečni izdelki
- betonski in modularni bloki
- poroterm
- betonske cevi, jaški, pokrovi
- cement, apno, maltit, mivka
- tlakovci, robniki
- betonsko železo, armaturne mreže
- PVC program

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

LESNI PELETI

v vrečah po 15 kg
(kombinacija bukve 70% in smreke 30%)

Za dosego visoke kalorične vrednosti 18,37 MJ/kg. Narejene po standardu CEN/TS (razred A1), nizka vrednost vlage max. 8 %, vsebnost pepela pod 0,6%!

Prodaja: 051/306 000, 04/236 40 30

BEGRAD, Kranj, d.o.o.,
Prečna ul. 24, 4000 Kranj

NIKO TRANS
Sodnikar Niko
Prečna ul. 24, 4000 Kranj
e-mail: nikotrans@siol.net

Sedež podjetja:
Savska loka 23, 4000 Kranj

*Bliža se dan državnosti.
Izobesimo slovenske zastave!*

Za vas smo pripravili izredno ugodno ponudbo kakovostnih slovenskih zastav.

Slovenska zastava, svilena, 200 x 100 cm, stane le 24,50 EUR.
Slovenska zastava, svilena, 150 x 75 cm, stane le 18,90 EUR.

Zastavo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če vam jo pošljemo po pošti, plačate še poštnino (ok. 3 EUR).

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Seveda so tudi štedilniki šli s časom naprej, tako da imajo nekateri tudi vgrajena velika vrata s šipo, pečica je seveda še vedno del standardne opreme, možna je tudi osvetlitev pečice, pa seveda tudi termometer, ki nam prikazuje temperaturo v pečici.

Eden najbolj interesantnih delov »dodatne opreme«, ki je postal v zadnjem času zelo popularen, pa je kotliček za toplo vodo. Še nekaj let nazaj se je zdelo, da je le-ta samo še ostanek starih časov, ki bolj sodi na smetišče zgodovine kot pa v moderno kuhinjo, pa so nas razvojni trendi spet presenetili. Vse to je dobro vedeti. Vonj je vse bolj slasten in bliža se sekunda, ko boste morali s kavča preseliti se za mizo v jedilnici. Zdaj vemo, da niti lončene peči niso več, kar so bile. Danes jih poleg pečenja pečenk lahko uporabimo tudi za ogrevanje našega doma. Kar se tiče ogrevanja v kombinaciji s pečenjem, tudi kamini in lončene peči ponujajo nekaj možnosti. Prva in najbolj enostavna rešitev je peka v kurišču lončene peči, v nekaterih, sicer redkih primerih, je to možno tudi pri kaminskih pečeh. Če imamo kurišče dimenzij 40 x 50 cm, lahko v takem kurišču tudi kaj spečemo. Najboljša rešitev je, če v kurišče postavimo kovinski okvir z nogami, na ta okvir pa položimo 3 cm debelo šamotno ploščo.

Druga možnost je kombinacija kamina, lončene peči ali nenazadnje tudi štedil-

nika s šamotno pizza pečjo za domačo uporabo. Te peči imajo ponavadi zelo dober vlek, tako da jih večinoma lahko priključimo na isti dimnik kot kamin ali lončeno peč.

Tretja opcija za peko in gretje obenem pa je vgradnja pečice v kaminsko peč. Tudi tukaj obstaja kar nekaj variant. Danes se na trgu dobijo že kaminski vložki, ki imajo že serijsko vgrajeno pe-

Trstenik 15, 4204 Golnik

Na peči **5** let
garancije

Peč na trda goriva

Bojlerji, hranilniki tople ogrevalne vode

Peč na lesno biomaso kombinacija drva - peleti

Peč na tekoča goriva

Možna subvencija

Bojlerji iz nerjaveče kovine

Zg. Brnik 143, 4207 Cerklje
tel.: 04/25-26-650, GSM: 041/734-018
www.vrecek-peci.com

Slika je simbolična

Kombinirane peči za centralno ogrevanje na trda goriva, olje in pelete

do 95%
izkoristek

- Turbo peč na trda goriva - za ogrevanje stanovanj, počtniških hišic, delovnih prostorov

Vreček **AGRO**

Mirka Vadnova 22, 4000 Kranj
T: 04 204 14 79, M: 040 831 441
E: vreckek@vreckek-agro.si
W: www.vreckek-agro.si

čico, možno pa je pečico tudi vgraditi pred montažo. Glede na to, da je na trgu ogromno izdelkov, je potrebno vedeti, da jih kar nekaj od teh v resnici ni namenjenih za peko, pač pa v osnovi za ogrevanje in priložnostno pogrevanje jedi, ne smemo pozabiti niti na dejstvo, da je smisel moderne ekonomije dostikrat predvsem v tem, da se proda čim več izdelkov – zaradi tega nekateri proizvajalci niti niso zainteresirani za dolgo življenjsko dobo izdelka – ravno nasprotno, prej ko bo naprava odslužena, prej bodo lahko prodali novo. Četrta in tudi najbolj zanesljiva možnost pa je, da lončeno peč opremimo s pečico. Stvar je v bistvu zelo enostavna. Nad kurišče lončene peči vgradimo pečico in to je to. Torej, če se že odločate za izdelavo peči in radi pečete, mogoče ne bi bilo tako slabo, da si privoščite še pečico, pa bo v stanovanju namesto po umetnih dišavah dišalo po pečenki ali sveže pečnem kruhu, » je zaključil Zvone Turk.

Po prebrnem najbrž pogrešate lončeno peč v svojem domu. Tisti srečneži, ki pa jo imate, se lahko smehljate in še enkrat štejete odločitev za postavitve take peči v svoj dom kot eno najboljših v vašem »poslovnem« in uživalnem življenju.

Eko sklad
Slovenski
okoljski
javni sklad

Eco Fund
Slovenian
Environmental
Public Fund

ekoKredit

Spodbuda za vaše okoljske naložbe!

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, ponuja 5 mio EUR sredstev za **kreditiranje občanov z ugodno obrestno mero trimesečni EURIBOR +1,5 %**

Z ugodnim kreditom lahko financirate naslednje naložbe:

- vgradnja **sodobnih kurilnih naprav** in sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode
 - vgradnja **učinkovitih kurilnih naprav na lesno biomaso** - na polena, pelete ali sekance
 - vgradnja **toplotnih podpostaj ali postaj** za priklop na toplovodno omrežje daljinskega ogrevanja
 - vgradnja **sistemov za prezračevanje z vračanjem toplote odpadnega zraka**
 - vgradnja **sprejemnikov sončne energije** za pripravo sanitarne tople vode in/ali centralno ogrevanje
 - vgradnja **toplotnih črpalk** za pripravo sanitarne tople vode in/ali centralno ogrevanje stanovanjske stavbe
 - namestitve sodobnih naprav za **pridobivanje električne energije** s pomočjo sonca, vode ali vetra z nazivno močjo do 50 kW
 - zmanjšanje **toplotnih izgub pri obnovi obstoječih stanovanjskih stavb** (zamenjava zunanega stavbenega pohištva, toplotna izolacija fasade in / ali strehe ter tal nad neogrevano kletjo ali nad neogrevanim prostorom in tal nad zunanjim zrakom)
 - gradnja ali nakup **nizkoenergijske in pasivne eno ali dvostanovanjske stavbe**
 - nakup **energijsko učinkovitih gospodinjskih aparatov energijskega razreda A+** ali višjega
 - nakup **okolju prijaznih vozil** na električni ali hibridni pogon
 - **priključitev** obstoječih objektov **na javno kanalizacijsko omrežje**
 - nakup in vgradnja **mali čistilnih naprav** za komunalne odpadne vode do velikosti 25 PE
 - prekritje objektov z **rastlinsko odejo**
 - **nadomeščanje strešne kritine**, ki vsebuje **azbestna vlakna**
 - nakup **kompostnika** zaprtega tipa, ki je namenjen predelavi biološko razgradljivih odpadkov iz gospodinjstva
 - namestitev naprav za **zbiranje in distribucijo deževnice**
 - namestitev naprav za mehansko, kemično in biološko **očiščenje vode**
 - zagotavljanje oskrbe s **pitno vodo** (kjer javna oskrba ni predvidena)
- skladno z razpisnimi pogoji javnega poziva 49OB13.

Več informacij na www.ekosklad.si ali na telefonski številki **01 / 241 48 20**.

Verjetno najlepše in najboljše krušne peči na svetu!

Zadovoljne stranke so naš ponos. Naše peči vam stanovanje spremenijo v dom.

Pečarstvo Turk ima dolgoletno tradicijo, saj se že druga generacija ukvarja s postavljanjem peči, kaminov in zidanih štedilnikov. Prav dolgoletne izkušnje, sedaj prenesene na mlajši rod pečarjev, zagotavljajo, da vam lahko primerno svetujemo pri izbiri peči ali štedilnikov, ki jih tudi vedno prilagodimo vašim potrebam in željam.

Pečarstvo Turk vam po naročilu izdelava:

- lončene peči
- kmečke peči
- namizni štedilniki
- pizza peč + lončen kamin
- štedilnik z nadzidkom
- kaminske peči
- lončene peči s kaminskim vložkom
- peči iz salovca

Turk in peči »Spirit of fire«

Naš keramični plašč iz polnih kompaktnih pečnic »Spirit of Fire« izpolnjuje vse zahteve lončene peči v smislu enakomerne akumulacije in posredovanja toplote, čvrstosti gradbene konstrukcije in zunanje videza. Zaradi tega je plašč

ali obloga pečnic lahko iz 4,8 cm debelih pečnic »Spirit of Fire« zgrajen v končni izvedenki kot »neglazirano« ali »glazirano« izpeljani verziji ali končni izvedenki.

Če je neglazirana gradbena izvedba komponent, se lahko naknadno uporablja barvanje z mineralnimi barvami, ali pa se lahko nanese pečarski omet.

Tudi dodaten doprinos dekorativnih elementov nima nobenega učinka na funkcionalnost plašča zaradi integriranosti vanj.

Takšen uspeh kvalitete »Spirit of Fire« polno keramičnih obloženih plaščnih sistemov je v vsakem primeru rezultat kompaktnosti in zelo pomemben element pri iskanju idealnih kombinacij za vašo peč.

Zahrepenite torej po nakupu vaše peči s plaščem (oblogo) iz pečnic »Spirit of Fire« in pripadajočo ogrevalno tehniko.

Zanimivo:

Na naši internetni strani: www.pecarstvo-turk.si si lahko ogledate veliko galerijo načrtov postavitve, lončenih peči, lončenih peči s kaminskim vložkom, kaminskih peči, zidanih štedilnikov in krušnih peči. V galeriji boste zagotovo našli svojemu domu primeren načrt. Prav tako pa si lahko ogledate tudi našo galerijo opravljenih del ter se tako prepričate, da smo resnični strokovnjaki na tem področju.

**Pečarstvo Zvone Turk s.p., Hrastje 54, Kranj, GSM: 041/420 334
e-pošta: info@pecarstvo-turk.si, www.pecarstvo-turk.si**

Poslovni turizem

Kako je lahko turizem posloven ali kako se gremo poslovni turizem?

Miroslav Braco Cvjetičanin

Turizem je dobičkonosna panoga, zato je logično, da se ga lotimo s poslovnega vidika. Vendar, današnja tema je precej bolj žgečkljiva oziroma kruteje napisano, kar izumirajoča. Poslovni turizem mišljeno kot priložnost za krepitev poslovnih odnosov. To pomeni, da neko podjetje hoče svoje stranke ali svoje bodoče stranke pocrklati na nepozaben način. Zato je dodana tista beseda »izumirajoče«. Strokovnjaki sicer trdijo, da se poslovni turizem take vrste pri nas zelo razvija ter da postaja vse bolj povsem logična izbira vsakega podjetja. V teh časih je v poslovnem svetu vse manj logike in vse več varčevanja oziroma krpanja nastalih lukenj na luknjasti vreči. V praksi preverjeno, poslovni turizem »marodira« že skoraj pet let ali drugače povedano, prva luknja v zategnjem pasu nosi ime Poslovni Turizem, druga luknja Oglaševanje, tretja Pisarniški material, četrta Plače in tako naprej in naprej vse do zadnje luknje, ki nosi slavno ime: Stečaj. Žalostno, toda preverjeno resnično

Ampak včasih je bilo pa tako lepo. Številni kraji in hotelske kapacitete so ponujale tovrstne storitve na zelo visoki ravni. Celotne hotelske sobe so se opremljale pisarnam podobno z vsemi možnimi priključki za mobilce, internet, prenosnike, dlančnike in podobne »gadgets«, ki jih poslovneži kot tetovaže nosijo s sabo. Prirejali so se banketi, sprejemi za najboljše kupce, za najboljše dobavitelje in najprimernejše poslovne partnerje na jahtah, jadrnicah, hotelskih strehah, ob bazenih, v festivalnih dvoranah, terasah prestižnih vil in hotelov, golfskih igriščih in vseh možnih drugih eminentnih prostorih in krajih.

Je danes res vsega konec?

Tako kot nekatera podjetja vedo, da so njihovi zaposleni njihov največji zaklad,

vedo tudi, da so njihovi partnerji še zlahknejši zaklad. Od recesije se lahko kaj tudi naučimo. In če se je kdo kaj naučil, potem je to tisti delodajalec, ki je končno dojel, kako težko je imeti dobrega delavca ter kaj vse se mora storiti, da se poslovni partner v obliki kupca ali pač dobavitelja ali kake tretje vrste partnerja, obdrži v svojem poslovnem objemu. Ker je delodajalec v največ primerih podjetnik in

ker še vedno »vidi« naprej, tudi čez vso slabo reklamo, ki nam jo sporoča slovenska politika, potem je jasno, da poslovni turizem v Sloveniji mora obstati.

In zdaj nam ni jasno, ali pri nas poslovni turizem obstaja ali ne? Obstaja in je dober v zelo redkih primerih podjetij, ki jim gre tako dobro, da si to lahko privoščijo. Poslovni turizem obstaja v podjetjih z vizijo in denarjem oziroma

v podjetjih, kjer največ dajo na svoje zaposlene in svoje poslovne partnerje in ne na »razliko v ceni«. Prosto »po Prešernu« napisano zato, ker je na terenu ravno in točno tako slišati. Hotelirji se pritožujejo, ker njihove konferenčne dvorane samujejo. Gostilničarji so že pozabili, kakšna je videti »naročilnica«, jadrnice so še vedno na kopnem, ker poslovneži naenkrat nimajo časa za morje in veter

In potem je potrebno nekaj storiti v tej smeri. Novinarji poslušamo, da vedno pišemo zgolj slabe novice, ki nam jih narekujejo tisti, ki v bistvu trošijo naš skupni denar. Za tako imenovane PR-članke, nihče nima več denarja, oglaševanje pa je samo še zadnji izstrelek pred koncem. Mar je to bolj zanimivo branje kot pa na primer opis nekega hotela, ki med drugim ponuja vse, da se bodo vaši poslovni partnerji tam počutili najudobneje in zaradi vaše pozornosti ostali še vedno vaši zvesti poslovni sodelavci. Izvirnost je pogojena s ceno. Ni vse tako drago, kot se sliši ali bere. Prej bi se lahko reklo, da gre za strah, za pomanjkanje časa za organizacijo takih

srečanj in spet strah, vendar tokrat pred vprašanjem, ali je to sploh še potrebno. Seveda je potrebno, vedno je bilo in kot pravijo tisti, ki so pri tem najbolj izkušeni, da v času krize morajo biti odnosi s poslovnimi partnerji veliko bolj pristni in osebni. Ko nam gre vsem dobro, ni nujno, da se videvamo, ker se vse da dogovoriti po elektroni. Ko nam ne gre dobro, pa se veliko lažje dogovorimo, če smo skupaj, se gledamo v oči, najdemo

skupni interes, ki je za vsako stran najugodnejši in se po vsem tem imamo veliko bolj sproščeno kot pa vsak na svojem koncu »žice«.

Slovenija je poligon za poslovni turizem. Takih ugodnosti ne najdete v vsaki državi in zakaj bi poslovni turizem potem izumrl prav pri nas? Niso vsa podjetja na »psu«, le ljudem so v glave vcepili, da je strah tisti, ki nas bo mogoče »potegnil ven« iz recesije, krize, slabih časov.

JEZERSKA KRALJICA

Šmartinsko jezero je umetno jezero, ki je bilo zgrajeno leta 1970 z namenom, da bi Celje v neposredni bližini zaščitili pred poplavami. V zadnjih letih jezero postaja vse bolj priljubljena turistično-rekreacijska točka za posameznike, družine in skupine. Vabimo vas, da v pristanišču obiščete restavracijo Luka Sailor na ladji, ki ne pluje, ali pa po jezeru za eno uro zaplujete z **Jezersko kraljico**. Na ladji vam bomo postregli s pijačo in sladoledom, uživali boste tudi v pogledu na prekrasno okolico. **Cena vožnje** na osebo je 5 evrov za odrasle in 4 evre za otroke, skupine imajo popust.

Jezersko kraljico je možno tudi najeti ali zakupiti za posamezne skupine.

Preizkusite se lahko v adrenalinskem parku Hodi po vodi, ki je prava atrakcija za vse obiskovalce, lahko si sposodite kajak, kanu ali električni čoln in se zabavate na plavajočem trampolinu. V bližini jezera se nahajajo tudi urejeni piknik prostori. Poskrbeli bomo za poslovna ali družabna srečanja, za izlete osnovnih šol, vrtcev ali domov za upokojenca.

**POKLIČITE NAS, POVEJTE SVOJE ŽELJE, MI PA JIH BOMO POSKUŠALI URESNIČITI.
ZA VSE DODATNE INFORMACIJE POKLIČITE PO TEL. 03/492-70-70, GSM 031/860-475
ALI ELEKTRONSKO POŠTO ROBERT.STEPISNIK@VOLJA.NET**

ANINA NEDELJA NA DOBRNI, 28. julij 2013

Živela je nekoč v Brdcah nad Dobrno **gospa Ana**. Ne vemo, kdaj se rodila in kako je odrasčala. Stoletja stari domačiji se je po domače reklo »**Pri Šumej**«. Dandanes se le še malokdo spomni, da se je gospa Ana pravzaprav pisala Petre. Bila je dolga in suha, skrivnostna in vedno oblečena v črno, prav zato je morda v okoliških otrocih zbudila občutek mističnosti. Poleg opisanega pa je bila tudi zeliščarica, živela je kar se da preprosto in v stiku z naravo. Bila je res nekaj posebnega, ko je s svojim košem odhajala v hrib. Tako je vztrajala celo svoje življenje. Kot da bi ne vedela, da je svet okoli nje že pobegnil času, ki še ni poznal moderne tehnologije. Vse je napravila sama, z lastnimi rokami. Najbolj posebna pa je bila njena, preko 300 let stara kuhinja, prava črna kuhinja, v kateri je hrano pripravljala na nam že skoraj pozabljeni način. Prav zato je obisk domačije »**Pri Šumej**« pravo malo

popotovanje v preteklost in kvalitetna uporaba vašega časa. Približajte tudi svojim otrokom ali vnukom našo preteklost in povezanost naših prednikov z naravo.

Po gospe Ani Petre je poimenovana tudi **pohodna pot**, ki je speljana po gričevnatem svetu med hudourniško Dobrnico in reko Hudinjo, ki priteče iz smeri Vitanja. Tod ni strnjenih naselij, temveč le skupine hiš in posamezne kmetije, posejane med sadovnjaki in vinogradi, kjer boste srečali domačine, ki vam bodo o življenju v tem delu Slovenije radi povedali marsikaj zanimivega. Na **Anino nedeljo**, 28.07.2013, ob 09. uri vabljeni na **pohod po Anini poti**. Štartnina je 7 €, pričetek bo pri občinski stavbi z Godbo Dobrna. Vsak pohodnik prejme Anino žlico in porcijo Anine juhe, osrednje srečanje bo na piknik prostoru na kmetiji Marovšek. Udeleženci se bodo sprehodili med stojnicami z dobrotami iz bližnjih zaselkov.

Okolica Dobrne tudi sicer ponuja skoraj neizčrpne možnosti preživljanja prostega časa. Savne, bazeni, trim steza, vrtni šah, odbojka, tenis, namizni tenis, balinišče, sprehod s Feng Shui mojstrom. **Izlet** v Dolino mlinov, Hudičev graben ali do Kačjega gradu. V okolico Dobrne naše goste redno popelje tudi turistični vlakec. Ali pa izkoristite idealno izhodišče za **kolesarjenje**. Na svoj račun boste prišli tisti, ki imate radi vožnjo v samoti ali preko hribov, dolin in travnikov, kakor tudi tisti, ki s čelado na glavi osvajate asfaltna prostranstva. Destinacije so skoraj neomejene, od prelepe Savinjske doline z Mozirskim gajem in Logarsko dolino do Šmartinskega jezera in Celjskega gradu. Možnosti v oklici Term Dobrna je resnično ogromno. Božansko lep in poln energije je **zdraviliški park** v neposredni bližini hotelov, ki preko vročega poletja nudi zavetje pred neznošno vročino. Otroci bodo uživali v doživetjih s **kostanjevim škratom Vitkom** in animacijo, ki bo hkrati tudi poučna, vendar pa še vedno zabavna.

Za vse ljubitelje odlične glasbe pa smo tudi letos pripravili prepoznaven kulturni dogodek – **Glasbeno poletje**. Z nami bodo domači in tuji umetniki, tokrat že šesto leto zaporedoma. Večstoletna tradicija Dobrne je tudi tradicija kulture.

Dopust v Dobrni, daljši ali krajši, je tisti pravi oddih. Tako vsaj pravijo gostje, ki se vračajo. Nekateri že več desetletij. Vse od 21. junija do 01. septembra lahko naši gostje koristijo program Vonj zelenega poletja že od 38 € na osebo v dvoposteljni sobi hotela Park. Minimalna doba bivanja je 2 dni. V ceno je vključen polpenzion, neomejeno kopanje, vodna aerobika vsak dan, jutranja gimnastika pod strokovnim vodstvom, otroški počitniški klub s škratom Vitkom, bogat animacijski program, brezplačna uporaba brezžičnega interneta, pri vsaj 3-dnevem bivanju 1x vstop v Deželo savn... En otrok do 12. leta bo bival **gratis** (All inclusive) v sobi skupaj z najmanj eno odraslo osebo. Preverite še ostale ugodnosti in pogoje na www.term-dobrna.si

Prav gotovo boste obiskali tudi vrhunski masažno lepotni center »**Hiša na travniku**«. Najmodernejši aparati za nego telesa in obraza se prepletajo in združujejo z zgodovino, že tradicionalno znanimi dotiki vrhunskih maserjev - vse za to, da vas razvajamo, sproščamo in prebudimo vašo notranjo lepoto.

Celo poletje v objemu sprostivte, doživetij in veselja. Dobrodošli v Termah Dobrna.

POLETJE V TERMAH DOBRNA

PLAČA EDEN, BIVATA DVA, 2 x nočitev z zajtrkom že od **114 €** za dve osebi, dvoposteljna soba, hotel Park***.

VONJ ZELENEGA POLETJA, 1 x polpenzion na osebo, že za 38 € (od nedelje do petka) in že za 45 € (od petka do nedelje), dvoposteljna soba, hotel Park***. Ugodno bivanje za otroke.

LEPO JE BITI UPOKOJENEC, brezplačni prevoz od doma do Term Dobrna in nazaj, brez doplačila za enoposteljno sobo. Pri bivanju 10 dni, 11. dan **podarimo!**

Terme Dobrna d.d., Dobrna 50, 3204 Dobrna
T: 03 78 08 110, www.term-dobrna.si

Fantje, čas je za večjo igračo. Nova ŠKODA Octavia Combi.

Enkrat za vselej se nehajmo prepirati. Velikost je pomembna. Nova ŠKODA Octavia Combi je s 610-litrskim prtljažnikom narejena točno v skladu s to resnico. Prav tako, kot so pametni postali telefoni, mora tak postati tudi prostor. Zato smo ga izrabili s pametnimi izboljšavami, kot so pritrtilne mreže za prtljago in številne druge domisljice za boljši izkoristek.

K navdušujoči izkušnji vožnje z novo Octavio prispeva marsikaj: recimo novi elegantni, a hkrati dinamični dizajn, zmanjšana teža, kar pripomore k manjši porabi goriva, in druge preprosto pametne rešitve, ki so v vsakdanjo pomoč. Številne tehnološke izboljšave vožnjo naredijo še zabavnejšo, varnejšo in bolj uživaško. Izkusite izjemnost, zapeljite novo Octavio Combi na testno vožnjo.

Nova ŠKODA Octavia Combi že za 15.952 €.

www.skoda.si

AVTO HIŠA VRTAČ d.o.o., Delavska 4, Kranj, tel.: 04 270 02 00

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 3,8–6,1 l/100km in 99–141 g/km.

Po Picassu Picasso

Francoski avtomobilski mogotec Citroën je na ceste poslal novega Picassa C4.

Miroslav Braco Cvjetičanin

Enoprostorec nadaljuje svojo zgodbo najuporabnejših družinskih avtomobilov. Ali so enoprostorci samo družinam prijazni avtomobili ali ne, pa je že stvar okusa posameznega ljubitelja vozil. Novi Picasso C4 pritegne poglede že zaradi svoje zunanosti, zato ga zdaj z užitkom opazujejo tisti, ki so do zdaj menili, da je avto v karavanski različici povsem zadosti za njihove potrebe oziroma so bili prepričani, da so enoprostorci enostavno preveliki za njihov način življenja. Energični dizajn avtomobila bi lahko po domače podkrepili z »vesoljskim« dizajnom. Zunanji videz Picassa C4 je nekaj povsem drugačnega od vseh drugih novih avtomobilov, ki so letos zapeljali na ceste. Fotografija pove več, kajne? Notranjost enoprostorcev je

pravzaprav na prvem mestu, kar zanima kupce takih modelov vozil. Povsem razumljivo, saj je namenjen za družinski avto, v katerem se morajo odlično počutiti vsi člani družine. Voznik bo nadvse srečna oseba, saj bo pred njim taka armatura, kakršne verjetno še ni videl. Sovoznik se

bo počutil kot v domači dnevni sobi ali celo udobneje. Potniki na zadnjih sedeh bodo imeli občutek, da so v kino dvorani. Citroën Picasso C4, je avto prihodnosti, ki se že zdaj pelje po naših cestah. Kdorkoli se bo vsaj usedel vanj, bo temu stavku prikimal.

Ceste pričakujejo novo Škodo Combi

Samo še vprašanje dneva je, kdaj bomo lahko končno vozili novo Škodino prodajno uspešnico, ki sliši na ime Combi.

Miroslav Braco Cvjetičanin

Ime, ki nam je že znano in ki je še danes »pregrobo« za tako elegantno vozilo. Škoda Combi ni več robustnež namenjen obrtnikovim prevozom z enega na drugo delovišče. Najnovejša Škoda Combi je avto, ki bo postal všečen še zadnjim Škodinim skeptikom. Pravzaprav to vemo že zdaj in dan, ko ga bomo lahko tudi vozili, je vse bližje. V Gorenjskem glasu smo že na dolgo pisali o tem letošnjem avtomobilističnem hitu, a za vse tiste, ki ste branje zamudili, lahko povemo, da gre za karavana z največjim prtljažnim prostorom v svojem razredu. Mar ni to tisto, kar pričakujete od svojega novega karavana? Če ste prikimali,

potem lahko napišem, da boste poleg ogromnega prtljažnika dobili povsem drugačno Škodo, kot ste je vajeni do zdaj. »Robustneži« boste vihali nosove, tisti, ki imate radi eleganco, moderno

oblikovanje, vrhunsko tehnologijo, pa boste prikimali v pozdrav svoje nove lepote, ki sliši na ime Škoda Combi, preprosto pametna je res izbira tega avta.

NOVI CITROËN C-ELYSÉE

TESTIRAN NA 4.000.000 KM

že za

9.490€

v primeru Citroën Financiranja

Izkoristite ponudbo Citroën Financiranje in poleg popusta prejmite pogodbo Storitve Citroën, ki vključuje podaljšano garancijo za dobo 3 let oziroma za prevoženih 40.000 km, in navigacijsko napravo Garmin nūvi 2405.

CITROËN priporoča **TOTAL**

CITROËN C-ELYSÉE – ZASNOVAN ZA VAS

Zapeljive linije novega Citroëna C-Élysée pod seboj skrivajo vozilo, razvito z mislijo na kupce – tiste, ki si želijo privlačno, prostorno in obenem dostopno limuzino, deležno vsega znanja in izkušenj znamke Citroën. Ker je nakup družinskega vozila dolgoročna naložba, smo naredili takšnega, ki kljubuje času in kilometrom. V dokaz smo ga testirali na več kot 4 milijone kilometrov dolgi poti po svetu, v vseh voznih razmerah. Rezultat je vozilo, ki ima ne glede na destinacijo en sam cilj: vaše zadovoljstvo.

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN

Dve leti pogodbene garancije, Citroën Financiranje. Primer informativnega izračuna finančnega leasinga Citroën Financiranje za vozilo Citroën C Elysée (Seduction VTi 72 BVM) – stranka ob sklenitvi Citroën Financiranja brezplačno prejme podaljšano garancijo (za dobo treh let oziroma 40.000 km) in navigacijo; mesečno odplačevanje; maloprodajna cena z DDV in vključenimi popusti 9.490 EUR; DDV je obračunan v obrokih; mesečni obrok je 101 EUR pri 30% pologu in ročnosti 84 mesecev; EOM na dan 20.12.2012 znaša 7,5% in se spremeni, če se spremeni elementi izračuna; izračun temelji na osnovi indeksa obresti - 3 mesečni EURIBOR s skupno letno obrestno mero 6,2%; financirana vrednost 6.643 EUR; skupni znesek za plačilo 11.104 EUR; pri sklenitvi avtomobilskega zavarovanja Citroën Financiranje omogoča do 50% popust. Za podrobnosti o ponudbi se obrnite na vašega prodajalca vozil Citroën. Ugodna ponudba velja do 30. junija 2013 za vozila iz zaloge za fizične osebe pri pooblaščenih prodajalcih Citroënovih vozil v Sloveniji, ki sodelujejo v akciji. Slike so simbolične. Več na www.citroen.si.

Poraba goriva: kombinirana vožnja 4,3 do 7,3 l/100 km. Emisija CO₂: od 112 do 168 g/km.

Dan na biodinamični kmetiji Zavodnik na Bregu pri Žirovnici

Piknik košarica na Brdu pri Kranju

/ FOTO: S. ŠEGULA

Piknik v naravi

Poletni dnevi so kot nalašč, da se odločimo za piknik v naravi. Če želimo koga prese- netiti, se lahko pozabavamo tudi s hudomu- šno preprosto dekoracijo. V vročih poletnih dnevih nas spremlja žeja in plastenke pija- če so naša obvezna oprema. Ko steklenice izpraznimo, jih lahko znova uporabimo kot dekoracijo. Z ostrim nožem plastenko na vrhu zarežemo, vendar tako, da se zgornji del steklenice z zamaškom še vedno drži ostalega dela. S tem dobimo posebno obli- ko reciklirane vaze. Tako pripravimo vsaj pet plastenk, da jih nato lahko postavimo v kompozicijo.

Nato si pripravimo okrasni filc, lahko tudi kose blaga, vrvce, gumbe, različne okra- sne trakove. Barve materialov naj bodo ži- vahne, močne, lahko tudi v kontrastu. Dina- mika aranžmajev je pogojena z igro barv in hudomušnimi kombinacijami dodatkov, gumbov, rožic in pentljic.

Ko si pripravimo materiale, vzamemo pla- stenko, jo ovijemo v kos filca ali blaga, ki ga pritrdimo z različnimi vrvicami, na katere dodamo okrasne gumbe. Sprehodimo se po travniku in nabereemo raznobarne trav- niške cvetlice in trave. Okrašene plastenke napolnimo z vodo, razporedimo po travni- ku in vanje dodamo cvetje. Med igrivo de- koracijo položimo odejo in piknik košarico, ter se prepustimo užitkom v čudoviti naravi.

Dr. Sabina Šegula, BC Naklo

Piknik košarica na Račjem otoku – Brdo pri Kranju / FOTO: S. ŠEGULA

Lastnik kmetije Franc Zavodnik je povedal zgodbo, od kod sploh ideja za biodinamično kmetovanje. Vse se je začelo, ko sta leta 2000 skupaj z ženo odpotovala za tri mesece v Avstralijo. Tam sta spoznala aborigine, ki imajo še danes staro kulturo, kjer je v ospredju du- hovnost v nasprotju z današnjim materialnim svetom. Spoznala sta bližji odnos z zemljo, kako jo spoštovati, negovati, oskrbovati in ži- veti z njo, saj nam omogoča preživetje, česar pa se danes žal zaveda vse manj ljudi.

Ko sta se vrnila domov, sta se lotila velikega projekta; zgraditi ranč. Takoj sta se začela ukvarjati z biodinamičnim kmetovanjem. Biodinamika je gospodarjenje z naravo na način, da pridobimo najkakovostnejšo hrano za prehrano človeka in istočasno skrbimo za ohranjanje zdrave, plodne zemlje. Takšno me- todo kmetovanja je utemeljil dr. Rudolf Steiner leta 1924 in navajamo samo nekaj temeljnih poudarkov: pri pridelavi rastlin in pri delu z živalmi je potrebno upoštevati vpliv kozmosa, kjer Sonce določa ritem dneva, Luna ritem meseca. Pri tem si pomagamo s setvenim kole- darjem Marije Thun. Nužen je pester kolobar, kompostiramo vso organsko snov, pomembna je uporaba biodinamičnih preparatov, ki so izdelani po posebnih postopkih. Priskrbela sta si mentorico Mihaelo Zalokar, s katero so- delujeta še danes. Le-ta je tudi ustanoviteljica društva Ajda Gorenjska, ki združuje kmete, vrtičkarje, čebelarje, skratka vse, ki želijo pri- delovati hrano na naravi prijazen način.

Zadnje leto so na kmetiji uvedli tudi socialni projekt ALIMA v sodelovanju z južno Bavar- sko. Sami so ga poimenovali Naša nova velika družina, saj na kmetiji želijo delovati kot ena velika družina. V tej skupini so osebe iz soci-

alno šibkejših družin. Nihče nima zaposlitve in večino je primarna družina zapustila. Sem so prišli z namenom socializacije. Na kmetiji pridno delajo razna dela, ter se družijo med sabo. Zjutraj se dobijo ob 9. uri. Najprej imajo uro in pol pouka. Franc jih uči slovenskega je- zika in hkrati biodinamičnega načina kmetova- nja. V celoti obnovijo, kaj bodo počeli tisti dan. Nato do 12. ure delajo, takrat pa jih čaka kosi- lo. Z delom nadaljujejo ob 13. uri pa vse tja do 16. ure. Ogleдали so si tudi širšo okolico kmeti- je, odšli na Bled ipd. Ponosno so se pohvalili, da ob jasnem vremenu dobro vidijo Triglav. Ko smo jih vprašali, kaj jim je najbolj všeč, so so- glasno odgovorili, da hrana. Kuha jim Elvira, pri tem pa ji vsak dan nekdo od njih pomaga, v petek pa ga čaka samostojna priprava kosila. Všeč jim je tudi pokrajina, fanta pa sta pove- dala, da se zelo rada vozita v traktorju in da imata navado delati družbo drug drugemu s petjem. Zelo radi se zabavajo, a jim tudi delo na kmetiji ni odveč. Povedali so, da zelo radi delajo in da sem jim zdi, kot da pripadajo neki veliki družini, katere oče je Franc. Ne spreje- majo ga kot »šefa«, saj se z njimi pogovori o vsem možnem; o težavah, skupaj iščejo rešitve in seveda jih tudi pohvali, ko opravijo odlično delo. V času obiska je bila na kmetiji že tretja skupina, sestavljena iz petih članov. Želimo si, da bi se v prihodnosti vedno več ljudi zavedalo pomena pridelave hrane na trajnostni način z ohranjanjem ekološkega ravnovesja v naravi ter medsebojnega druže- nja in veselja pri delu z zemljo.

**Emma Palovšnik, biotehniška gimnazija, BC Naklo
Maja Kolar, univ. dipl. ing. agr., BC Naklo**

Kaj dela vrtnar?

Šolsko leto se zaključuje, nekateri dijaki pa zaključujejo šolanje. Na koncu izobraževanja za pikico na i s skupinsko projektno nalogo pokažejo, kaj so se med šolanjem naučili. Ena izmed skupin vrtnarjev je zasadila domači 'gartelj', kjer je bila v ospredju tema dobrih sosedov. Skupaj so zasajali rastline, ki se med sabo ujemajo in dopolnjujejo pri rasti in razvoju. Tak način gojenja rastlin je dober, ker se rastline same ščitijo pred boleznimi in škodljivci. V polno nasajenih gredah ni prostora za plevel. Skupaj so posadili bučke, fižol in čebulo, čebulo s korenčkom in jagodami, nizki fižol s šetrajem in kapucinko, paradižnik s solato in baziliko, grah s kolerabico, krompir s fižolom, med kapusnice so posadili zeleno, por so združili s solato in peteršiljem. Tak način pridelave je zaradi pobiranja pridelka bolj primeren za družinske vrtove, večje količine zelenjave pa pridelujemo bolj intenzivno. Druga skupina je okrasila prostor pred šolskim ribnikom in trgovino. Dijaki so iz debela smreke izdoblili les in deblo uporabili kot posodo. Za odtok vode so na zadnji strani debel navrtali luknje, notranjost debel obložili s filcem, na filc pa nasuli substrat in nato zasadili rastline. Kadar nasajate v posode brez luknjic za odtok vode, poskrbite za drenažo (spodaj plast glinopora, na njem filc in nato substrat). Tretja skupina je imela nalogo tlakovanja

Novi družinski člani BC-ja iz smrekovih debel / FOTO: N. KUNSTELJ

površine, četrta skupina pa je v zasadila kisloljubne rastline (rododendron in azaleja). Pri teh rastlinah moramo biti posebej pozorni na substrat, ki mora biti kisel. Dijaki so predhodno odstranili zemljo. Na dno jame so položili filc, ki preprečuje izpiranje na novo nasute zemlje. Na filc so nasuli kislno zemljo. Če boste zasajali, uporabite gozdno zemljo, šoto oz. substrat, namenjen sajenju kisloljubnih rastlin s pH 4,5 do 5). Za vsako rastlino naj bo jama velika 1 m x 1 m, izkopano do globine 60 cm.

Pa naj še kdo reče, da se vrtnar v svojih treh letih izobraževanja nič ne nauči.

Nataša Šink, univ. dipl. ing. agr., BC Naklo

Vrt dobrih sosedov / FOTO: N. ŠINK

Kisloljubne rastline / FOTO: N. ŠINK

Kako do bujno cvetočih rastlin?

Letošnja pomlad nam je kar malo pona-gajala glede vremenskih razmer. Najprej so bile zelo nizke temperature, v zadnjih dneh pa se je termometer ekstremno visoko povzpel. V začetku rastne dobe se nam je pojavljala na rastlinah **siva plesen** (*Botryotinia fuckeliana*). Pojavi se na odcvetelih cvetovih, ki v vlažnem vremenu ne odpadejo, temveč se prilepijo na liste in stebela, kjer začnejo gniti. Poleg sive plesni se nam je lahko pojavila tudi **koreninska gniloba** (*Thirlaviopsis Basicola*). Bolezen je povezana z oskrbo rastlin, predvsem z zalivanjem. V vročih dneh pa se lahko pojavi **pepelasta plesen** (na listih se pojavijo rjave pike in lise). Plesen lahko zatiramo s kamiličnim in žajbljevim čajem.

Na rastlinah se lahko zadržujejo listne uši (*Aphidoidea*). Čeprav so listne uši zelo drobni škodljivci, pa zaradi svoje številnosti povzročajo veliko škode. Prepoznamo jih po zavijanju listov in zbiti rasti rastline. Neposredno škodo povzročajo s sesanjem listnih sokov, zaradi česar rastline oslabijo, zaostanejo v rasti, listi se deformirajo. Uši lahko odstranimo ročno, če pa je pojav množičen, posegamo po naravnih insekticidih.

Da se izognemo vsem tem nevšečnostim, so pomembna prava izbira rastlin, ustrezna mikroklima, redna higiena in uravnotežena prehrana rastlin. Rastline po 4-6 tednih po presajanju začnemo dognojevati s hranili, ki temeljijo na fosforju in kaliju. Rastline je priporočljivo dognojevati tudi preko listov (foliarno gnojenje). Na surfinijah in milijon zvončkah moramo biti pozorni na klorozo, ki se zelo rada pojavlja na milijon zvončkah in surfinijah. Na listih se pojavi bledica – listna površina med žilami postane svetlo rumene barve. To je znak, da rastlinam primanjkuje železa, zato moramo takim rastlinam dodati Fe-kelate.

Sonja Jerič Štefe, dipl. ing. agr. in hort., BC Naklo

POLETNE AKTIVNOSTI NA POSESTVU BIOTEHNIŠKEGA CENTRA NAKLO ZA OSNOVNOŠOLCE

- počitnice s konji
- slaščičarska delavnica
- likovno ustvarjanje ... in še in še

Več informacij: 04/2772-120, 041/499-936 ali e-naslov: tecaji@bc-naklo.si

MAGNETNI NAKIT

Vsak člen magnetnega nakita ima vgrajen magnet moči 2500 gaussov.

je idealno združevanje lepega okrasa s koristnim magnetnim delovanjem. Nošenje magnetnega nakita **izboljšuje cirkulacijo** krvi v telesu in **zmanjšuje raznovrstne bolečine**. Izboljšuje tudi koncentracijo, razpoloženje, spanec in energetski nivo v telesu.

Magnetna zapestnica
nerjaveče jeklo + pozlata
vgrajenih najmanj 11 magnetov
redna cena: 48,90 €
cena s 25% popustom:

samo 36,60 €

Magnetna zapestnica
nerjaveče jeklo
vgrajenih najmanj 11 magnetov
redna cena: 44,70 €
cena s 25% popustom:

samo 33,50 €

Vsak kos magnetnega nakita prilagodimo obsegu vašega zapesja oz. vratu in ga dobavimo v lični darilni embalaži.

Magnetna ogrlica
nerjaveče jeklo + pozlata
dolžina: 48 cm
vgrajenih 44 magnetov
redna cena: 89,40 €
cena s 25% popustom:

samo 67,00 €

AKCIJA
-25%
na magnetni nakit

Baldrijan d.o.o., Ul. Mirka Vadnova 19, 4000 Kranj (nad GA trgovino)

Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9:00–15:00, sre.: 9:00–18:00

Tel. št.: **04/204 30 76** Brezplačna tel. št.: **080 35 42**

Spletna trgovina: **www.baldrijan.si**

Nagrade:

3 x Magnetni vložki v vrednosti po 28,80 €.

Nagrade ni mogoče zamenjati za gotovino. Prevzem nagrad je mogoč na sedežu podjetja Baldrijan d.o.o. v delovnem času.

SESTAVIL: F. KALAN	KAJŽAR	PEVKA LEAR	NENADEN ŽIVČNI PRETRES	VRH V JULJSKIH ALPAH	NAPAD	RIMSKA SEST	OZIRANJE	PISA- TELJICA MUCK	PREDEL OB SEVERNEM TEČAJU	GORENJSKI GLAS	KRAJ PRI OPATJI	CIRKONIJ	ŽALOST	BIVŠA AM. TENISKA IGRALKA (CHRIS)	LUTKA NA VRVICI	MESTO V ITALIJI
TURIS- TIČNO NA- SELJE PRI MAKARSKI	12								2	ODSTOP OD UTRJENEGA PRAVILA			15			
BLAŽILEC SUNKOV PRI VOZILU							10			HRUP, TRUŠČ						3
ŽENSKI SUKNJIČ			21			DELČEK ZAREČE SNOVI					11	VOZ S PLOHOM, DIRA	22			
TANJA NOVAK	9		MESTO NA OBALI	BORILNA VEŠČINA							VEČJI KOS POHIŠTVA	RELIGIJA	ZADNJICA	ANTIČNA ZGRADBA V PULI		
ZNAMKA ŠPORTNIH OBLAČIL								NOVATOR	17			18				
PRASKA				23	PRIP. ZA MERJENJE TLAKA		14							NIKELJ	24	
ALATRI ESTERA PAMIR RENO	GOROVJE V SREDNJI AZIJI	VRSTA KAVČA PRIZORI- ŠČE F-1 V ITALIJI									URLINA, ODLIKA	5				ANA DEZMAN
PILOTI- RANJE	6						8			TOPOVSKI IZSTRELEK				20		
IZDE- LOVALCI GODAL IZ CREMONE						TRENJE		HRBTNA TELESNA HIBA		1			MESTO V ROMUNJI			4
MOLIBDEN			PERZIJSKA KRALJICA		19											
KRAJ POD FRUŠKO GORO V SREMU			OTO ŠOLC			NAŠ PEŠNIK (JOŽE)			7							
JUDOISTKA SRAKA			16			RIM (ORIGINAL)										

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 10. julija 2013, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4001 Kranj, p.p. 124. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

Dolnov, d.o.o.

Šuceva 23, 4000 Kranj

www.dolnov.si

NOVO

Oblecite vašo kopalnico v keramične ploščice svežih barv, ki vas bodo sprostile po napornem dnevu.

PRIVOŠČITE SI SVEŽINO

Ploščice Pennellato
20x50

Kopalniški blok Lyra
Omarica z ogledalom

+

spodnja omarica z umivalnikom
dim. 78 cm

349,50 €

Tudi v beli barvi

**Do 15. julija
25 % popust**
za vse artikle
iz zaloge (sanitarna
keramika, kabine,
ploščice, armature).

Popusti se ne seštevajo!

Vrata Lesna
**že od
48,60 €**

Vrata vam tudi vgradimo

**KOMPLETNA ADAPTACIJA
KOPALNICE V 10-ih DNEH.**
IZRIS, IZMERE IN KOORDINACIJA Z IZVAJALCI.

Salon kopalniške opreme
Šuceva 23, Kranj
Telefon: 04/201 30 14
e-mail: dolnov@dolnov.si

Oven 21. marca - 21. aprila

Ljubezen: Nekdo bo od vas pričakoval več, kot boste tisti trenutek sposobni dati, a zato boste imeli svoje upravičene razloge. Nadoknadite zamujeno.

Finance: Do konca ste utrujeni. Vzeli si boste nekaj dni oddiha, saj bo to nujno potrebno za vaše kakršnokoli nadaljnje delovanje.

Nasvet: Odgovore boste dobili, a ne prej, dokler ne boste sposobni pogledati resnici v oči. Nikoli ni prepozno, vseeno pohitite.

Lev 23. julija - 23. avgusta

Ljubezen: Za vami je polno čustvenih pretresov in stresov. Pomagalo vam bo samo to, da se zazrete vase in ugotovite, kaj je tisto, kar si želite in kaj vam polepša vsak dan.

Finance: Finance se vam bodo končno popravile in spet boste lahko zadihali. Skrajni čas, saj ste že čisto na koncu svojih moči kajne.

Nasvet: Čas, ki prihaja, ni ravno pravšnji za večje življenjske spremembe. Start naj bo bolj počasen, a zato bolj zanesljiv.

Strelec 23. nov. - 21. dec.

Ljubezen: Visoko merilo, ki ga imate do sebe, se vam lahko maščuje. Ponavadi se ravno v majhnih stvareh skriva sreča. Je čisto blizu vas.

Finance: V zadnjem trenutku boste ujeli svojo poslovno priložnost in to ravno takrat, ko boste na koncu svojih moči.

Nasvet: Naj se boste še toliko izmikali odgovorom, boste morali priti z resnico na dan, saj drugače ne morete pričakovati rezultatov.

Bik 22. aprila - 20. maja

Ljubezen: Bi se smejali šalam, ki to sploh niso oziroma vas že dolgo več ne spravljajo v smeh. Energijo metati skozi okno, ne hvala, boste rekli.

Finance: Poslovno se boste kar naenkrat počutili zelo utrujeno. Obljubljali vam bodo vse mogoče, a bodite previdni.

Nasvet: Tudi pogovor z nevtralno osebo, bi vam zelo pomagal pri pomembni odločitvi. Sprejmite pomoč!

Devica 24. avg. - 23. sept.

Ljubezen: Na čustvenem področju boste zelo pogumni in končno boste razkrili svoje občutke, ki ste jih dolgo časa skrivali.

Finance: Darilo boste dali in tudi prejeli. Obakrat bo občutek prijeten. Naložba se bo obrestovala in veseli boste novih zmag.

Nasvet: Pozornost ste posvečali nepomembnim stvarim, zato ste izgubili občutek, kaj je pravzaprav tisto, kar si želite in vam je v veselje.

Kozorog 22. dec. - 20. jan.

Ljubezen: Postopoma se boste začeli pripravljati na osebni pogovor, ki ga že predolgo časa odlašate. Bodite vztrajni in pogumni, ne bo vam žal.

Finance: Še ravno pravi čas se boste zavedali, da tako ne gre več naprej. Samo kimati z glavo, ne da bi vedeli zakaj, je premalo.

Nasvet: Če boste samo za trenutek podvomili o svojih sposobnostih se vam sam cilj zelo oddalji. Zaupajte vase.

Dvojčka 21. maja - 21. junija

Ljubezen: Postavljeni boste pred odločitev, zdaj ali nikoli. Res, da ste bili razočarani in vsak človek ima svoje merilo, ampak vi znate odpuščati.

Finance: Odločitve, da malo bolj globoko sežete v žep, vam ne bo žal. S tem boste najbolj osrečili sebe, kar je tudi edino prav.

Nasvet: S tem ko se ob nepomembnih stvareh ustavljate in trošite dragoceno energijo, vam pomembne zadeve vedno bolj uhajajo iz rok.

Tehtnica 24. sept. - 23. okt.

Ljubezen: Odnos z ljubljeno osebo se vam bo zapletel, zato ne boste povsem verjeli v svoje odločitve. Pogovor vam marsikaj reši, ne oklevajte preveč.

Finance: Odločitev ne prelajajte na jutri. Čez cel mesec boste zasuti z delom in ne boste si mogli privoščiti raznih izgovorov.

Nasvet: Zaradi različnih obremenitev se vam bo začel rušiti imunski sistem. Edino zdravilo je počitek in posvečanje zgolj in le sebi.

Vodnar 21. jan. - 19. feb.

Ljubezen: Izognite se prevelikemu premišljevanju in na čustvenem področju ne delajte svojih zaključkov. Dobite vse odgovore, brez panike.

Finance: Dobili boste težko pričakovano sporočilo z dobrimi novicami in sledijo zelo dobre spremembe. Veselje bo nepopisno.

Nasvet: Ker se toliko obremenjujete s težavami drugih ljudi, boste spregledali svoje, ki bodo dosegle vrh. Bodite pozorni!

Rak 22. junija - 22. julija

Ljubezen: Sreči in ljubezni sami obračate hrbet, potem pa se jezite, zakaj ravno jaz. Nekdo si zelo želi, da bi mu vrnili nasmeh.

Finance: Cel mesec boste premišljevali o poslovnih potezah in se spraševali, kaj narediti. Pogovor s prijateljem vas bo opogumil.

Nasvet: Kjer je želja, je tudi moč. Tega se zelo dobro zavedate, zato nikar ne čakajte. Ne čakajte več na jutri, danes je tisti pravi dan.

Skorpijon 24. okt. - 22. nov.

Ljubezen: Sami pri sebi se boste morali zjasniti, česa si pravzaprav želite in do kod segajo vaši cilji. Čim prej jih postavite, ne potrebujete tujih nasvetov!

Finance: Turobni dnevi v sredini meseca vam bodo sprožili negativno energijo in ne bo prave volje za delo. K sreči kmalu mine.

Nasvet: Le če boste sprejeli dane okoliščine, boste dobili vse tisto, kar si boste zamislili. Korak za korakom in bo.

Ribi 20. februarja - 20. marca

Ljubezen: Ker bodo od vas pričakovali odkrite odgovore, se ne boste mogli izogniti določenim temam, kar vam je do sedaj skoraj vedno uspelo.

Finance: Pred vami so velike spremembe na poslovnem področju. Največji val samega dogajanja boste občutili v sredini meseca.

Nasvet: Kljub raznim nasprotovanjem morate vztrajati pri svojih načelih in se ne premakniti niti za milimeter. Vse bo poplačano.

SUMONT

GRADNENISTVO, INVESTICIJE IN DRUGE STORITVE

SUMONT, d. o. o.
SAVSKA CESTA 22,
KRANJ
TEL.: 04/279 13 00
GSM: 041/629 736
www.sumont.si

Osnovna dejavnost podjetja je izvedba suho-montažnih gradbenih sistemov na področju celotne Slovenije s poudarkom na osrednjem delu Slovenije in Gorenjske. Izvajamo predvsem predelne stene, izolacije mansard, izdelavo spušenih stropov, vgradnjo strešnih oken VELUX in vgradnjo celulozne izolacije. Poleg suho-montažnih del vam v okviru inženiringa lahko ponudimo tudi ostala obrtniška dela (slikopleskarska, elektro dela, vodovodne inštalacije, keramična in mizarska dela). Na področju Slovenije imamo preko 1000 referenčnih objektov, ki so dokaz naše usposobljenosti in kvalitete izvedbe.

Za vsa zgoraj našeta dela vam nudimo ugodne cene in plačilne pogoje tudi v skladu z vašimi željami in pričakovanji.

NA ODLIČNI LOKACIJI V PREDOSLJAH PRI KRANJU PRODAMO DVOJČKE, KI SO GRAJENI NA ENERGETSKO VARČEN SISTEM.

PROJEKT PREDOSLJE

Predoslje pri Kranju, na naravni sončni polici nad strugo reke Kokre, ob gozdu, na robu mirnega naselja gradimo enoti dvojčkov, površine 140 m² na parcelah od 375 m² do 581 m², in stanovanjsko hišo, površine 190 m² na parceli 969 m².

Skeletna gradnja (lesena konstrukcija iz vzdolžno lepljenega lesa) nudi varno, udobno in prijetno bivanje, sistem nizko-energijske hiše pa poskrbi, da bodo stroški povezani z bivanjem v njej, prijazni tudi vaši denarnici. Sestava zunanjih sten in strehe je izdelana po sistemu difuzijske odprtosti, kar omogoča izmenjavo zračne pare v prostoru z zračno paro v okolici, kar pomeni, da hiša »dih«. Medetažna plošča je izdelana iz masivne, križno lepljene lesene plošče, proizvajalca KLH, deb. 18 cm, ki daje izreden občutek trdnosti. Okna so proizvajalca M Sora, tip Natura-PASIV, U= 0,6 W/m²K, vhodna vrata so proizvajalca DOORS, tip Prestige Modern, z Integra čitalcem prstnih odtisov. Objekti bodo zgrajeni iz ekološko neoporečnih materialov, katerih proizvodnja ne obremenjuje okolja.

Odlična lokacija vam omogoča hiter dostop do mesta Kranj in bližnjega odcepa na AC. V neposredni bližini objektov je osnovna šola, trgovina, pekarna, mesnica,...

Izvedba objekta je po sistemu »ključ v roke«, lahko pa se izvede samo do 3. podaljšane gradbene faze. Po dogovoru obstaja možnost dodatnih opcij, kot so toplotna črpalka, kaminski dimnik, sončni kolektorji, prezračevalni sistem, centralni sesalec, inteligentna inštalacija ipd.

Akcija:
 Vsem kupcem, ki se bodo za nakup odločili do 30. 6. 2013, bomo podarili toplotno črpalko, ki bo poskrbela, da bodo že tako nizki stroški ogrevanje še nižji.
Za več informacij in ogled nas pokličite na 04/279 13 00 ali 041/629 736.

Teleskopska čaklja, cena 8,37 €

Kantica za gorivo 5 l, 5,25 €
Kantica za gorivo 10 l, 7,53 €
Kantica za gorivo 20 l, 12,05 €
Rezervoar za gorivo 22 l, 18,90 €

Prenosni kemični WC-ji THETFORD. Najcenejši v Sloveniji

WC papir AQUA SOFT (4 kos/pak) 3,20 €

AQUA KEM GREEN (1,5 litra) 8,76 €
AQUA KEM RINSE (1,5 litra) 7,92 €
AQUA KEM BLUE (2,0 litra) 10,61 €

Prenosni WC Porta Potti Qube 145, 46,80 €
Prenosni WC Porta Potti Qube 165, 50,76 €
Prenosni WC Porta Potti Qube 345, 64,20 €

NEGA IN VZDRŽEVANJE PLOVIL

Antivegetativni premazi, Temeljni premazi, Zaključni premazi

Sidro maček, 1,5 kg, 6,12 €
Sidro maček, 2,5 kg, 10,28 €
Sidro maček, 3,2 kg, 12,20 €
Sidro maček, 4,0 kg, 15,33 €
Sidro maček, 6,0 kg, 22,80 €

VRVI
Vrv 4 mm, dolžina 20 m, cena 2,32 €
Vrv 5 mm, dolžina 20 m, cena 3,08 €
Vrv 5 mm, dolžina 30 m, cena 4,37 €
Vrv 6 mm, dolžina 30 m, cena 6,43 €
Vrv 8 mm, dolžina 20 m, cena 11,57 €
Vrv 8 mm, dolžina 30 m, cena 17,36 €
Vrv 10 mm, dolžina 20 m, cena 17,90 €

Pumpa za bokobrane 11,52 €

VERIGA VROČI CINK

Veriga fi 6 - vroči cink kalibrirana, DIN 766, cena 2,46 €/m
Veriga fi 8 - vroči cink kalibrirana, DIN 766, cena 4,15 €/m
Veriga fi 10 - vroči cink kalibrirana, DIN 766, cena 6,76 €/m
Veriga fi 12 - vroči cink kalibrirana, DIN 766, cena 9,78 €/m

NERJAVEČE PLETENICE 7x19 (mehka)

Nerjaveča pletenica fi 2 mm, cena 0,41 €/m
Nerjaveča pletenica fi 2.5 mm, cena 0,60 €/m
Nerjaveča pletenica fi 3 mm, cena 0,67 €/m
Nerjaveča pletenica fi 4 mm, cena 0,90 €/m
Nerjaveča pletenica fi 5 mm, cena 1,42 €/m
Nerjaveča pletenica fi 6 mm, cena 1,92 €/m
Nerjaveča pletenica fi 8 mm, cena 3,48 €/m

NERJAVEČA VERIGA

Veriga nerjaveča - inox (DIN766) fi 6 mm, cena 7,80 €/m
Veriga nerjaveča - inox (DIN766) fi 8 mm, cena 14,60 €/m
Veriga nerjaveča - inox (DIN766) fi 10 mm, cena 22,90 €/m

Profesionalni REŠILNI JOPIČI že od

16,50 €

Rešilni jopič univerzalni, cena 12,66 €
Jopič 50N XL +60 kg, cena 19,80 €

Boja rumena/oranžna 250x390 mm, 4,50 €
Ročna pumpa, 9,18 €

Bokobran Majoni Sf0 120 x 450 mm, 5,80 €
Bokobran Majoni Sf1 150 x 580 mm, 8,41 €
Bokobran Majoni Sf2 210 x 620 mm, 12,46 €
Bokobran Majoni Sf3 240 x 700 mm, 17,30 €
Sestavljeni kajak TEQUILA TANDEM, 1.199,00 €

NAVTIČNA SIGNALIZACIJA

Dimni signali, Ročna bakla, Signalna raketa

V prodaji imamo tudi navtično signalizacijo v kompletih.

Na akcijske cene ni popusta. Vse cene so v EUR in vključujejo DDV. Slike so simbolne. Akcijske cene, veljajo samo za gotovinsko plačilo v naših maloprodajnih trgovinah.

Akcijske artikule vam pošljemo tudi po povzetju!